

PROLETAREC

Slovensko Glasilo Jugoslovanske Socialistične Zveze

ŠTEV.—No. 708.

CHICAGO, ILL., 8. aprila (April 8th), 1921.

LETO—VOL. XVI.

Upravnništvo (Office) 3639 WEST 26th ST., CHICAGO, ILL.—Telephone Rockwell 2864.

POSLEDICE STAREGA DRUŽABNEGA REDA.

Od vseh strani se oglašajo stražniki kapitalističnega družabnega reda, in svare ljudstvo pred strašno nevarnostjo socialne revolucije, ki bo uničila sedanji družabni ustroj, če se je pravočasno ne prepreči. Lloyd George svari pred to socialno revolucijo, ki bo, če se je izvede, najstrašnejša katastrofa za človeštvo. Ves finančni, religiozni, starokopitni in sebični svet je zaposlen v propagandi in boju proti socialni revoluciji, ki se sedaj vrši po vsem svetu, v vsakem kraju v drugačnih oblikah, v enih hitreje, v drugih počasneje.

V socialnih revolucijah niso glavni faktor to-povi in drugo tako orožje. Socialni preobrati prihajajo, kadar se v možganih ljudstva dogode revolucije, kadar ljudstva prenehajo biti poslušna orodja gospodarjev. Vselej, kadar se to zgodi, je narejen korak naprej v socialni evoluciji.

Umor enega prestolonaslednika leta 1914 je za-netil svetovni požar. Povzročil ga ni, kajti gorivo je nanesel skupaj sistem, katerega danes branijo na vseh koncih in krajih, in bi se prej ali slej moralo užgati. Že davno so gospodje v Parizu objavili sve-tu, da je na svetu zopet mir, mi pa čutimo še vedno plamene vojnega požara, ki srkajo moči že tako iz-črpanim narodom. Vojna za pravičen mir je pri-nesla najkrivičnejši mir, kar jih pozna zgodovina.

Leta 1921 imamo več vzrokov za nove vojne, kakor pa jih je bilo leta 1914. Starčki v Versaille-su so igrali katastrofalno igro, ki se jo njim v prid ne more več popraviti. Igrali so, priigrali so vse—in zaigrali.

V Mali Aziji pada na bojiščih tisoče Grkov, Turkov in članov drugih plemen. Velesile so si raz-delile Malo Azijo, razdelile na način, ki nobeni ne u-gaja. Zato se grizejo med seboj, ščujejo pleme proti plemenu, Grke proti Turkom in obratno. Vsa Mala Azija je velika bojna arena, po krivdi imperiali-stov, ki so vodili in dobili vojno, o kateri so trdi-li, da jo vrše za demokracijo, medtem pa so sklepali tajne pogodbe za delitev plena, ki ga bodo ugrabili tistim, ki so ga nagrajali v prejšnjih vojnah, ki so se seveda tudi vršile za obrambo domovin, vere in kronanih glav.

Balkan je še vedno "balkan", poln možnosti za nove vojne. Bolgari bodo izrabili prvo priliko za vojno proti Grški, da dobe nazaj, kar jim je bilo vzetega. V Rumuniji tli in vre. Jugoslavija je dr-žava strankarskih preprirov in intrig, njeno gospo-darstvo pada, ljudstvo postaja še nezadovoljnejše,

v ustavotvorni skušeni pa se kregajo o grbu, za-stavi in drugih podobnih rečeh kraljevine SHS. Že ime samo dokazuje nezrelost ljudi, ki imajo v rokah vodstvo države, ki bi bila lahko ena najbogatejših v Evropi.

Nemška Avstrija umira gladu, Nemčija je vul-kanična, poljska šlahta še vedno sanja o stari slavi kraljestva sv. Stanislava, njihova država pa je za-vožena do skrajnosti; sovraštva med narodi se pod-pihujejo, to so sadovi sistema, ki ga je treba po na-zorih državnikov in finančnikov ohraniti. Vrši se boj z orožjem, z intrigami diplomacije in na vse druge mogoče načine, za posest premogovnih, olj-nih in rudninskih polj ter drugih bogastev. Med Anglijo, Združenimi državami in Japonsko se vrši tekma v grajenju bojnih ladij, časopisje pa piše o možnosti vojne med temi državami, ki pride prej ali slej. To so zaveznice, ki so v zadnji vojni nastopa-le skupno za odpravo vojne. Do oboroženih kon-fliktov med Japonsko in Združenimi državami pri-de, ker so tu vzroki, ki vodijo v ta konflikt. Med Anglijo in Združenimi državami pa se gre za prven-stvo na morju in za gospodarsko nadvlado. Že se-danji odnosi med tem dvema predstavnicama an-gleškega sveta niso čisto nič prijateljski. Kljub temu, ta sistem je treba ohraniti. Proti socializmu je tre-ba napeti vse sile, da ne dobi premočnega razmaha. Vse, kar je starega, je treba podpreti in utrditi.

Grki so dobili nazaj svojega odstavljenega kra-lja, toda miru jim ni prinesel. Ker se s kraljem ni-so povrnil "stari, dobri" časi, se bodo oči grškega naroda obračale drugam po rešitvi — morda v Mo-skvo.

In Ogrska, ta pred nekaj leti še tako glasna dr-žava s svojo ponosno aristokracijo! Oskubena je, odtrgana od morja, odvzete so ji najboljše pokraji-ne. Pa pride habsburški Karl, da bi zavladal na to deželo in ji priboril nazaj ugled, moč in dežele, ki so bile preje pod ogrsko krono. Vatikan je bil za-pleten v te intrige, škofje so dajali Karlu zavetje, ogrski grofje so moledovali okoli zavezniških vlad, naj se pusti Karlu zasesti ogrski prestol. Ampak tako lahko to ni šlo kakor pri njegovemu pregna-nemu tovarišu grškemu Konstatinu. Čehi so tukaj, Jugoslavija in Rumunija, ki se boje obnovitve hab-sburške monarhije. Tudi ljudstva v obmejnih de-želah Ogrske so nezadovoljna, pa bi morda zaželela nazaj kralja, kajti takrat, ko je bil stari kralj, od-nosno cesar, "se jim je boljše godilo". Ljudstvo

misli tako, ker je nezavedno, ker ve le to, kar je bilo, ne zna pa misliti, kaj se lahko doseže brez kraljev in cesarjev. Če hočejo Čehi, da Slovaki ne bodo silili nazaj pod habsburško žezlo, če hoče Jugoslavija, da Hrvati in Slovenci ne bodo škilili na Dunaj ali v Budapešto, je treba preprečiti povratek vsakemu Habsburžanu na prestol bodisi v nemški Avstriji ali na Ogrskem.

Kralji in cesarji ter ruski veliki knezi še niso izgubili upanja, da se "stari, dobri" časi povrnejo tudi zanje. Oni vedo, da je še zelo mnogo ljudi, ki bi pozdravili njihov povratek. Kadar pa ljudstvo spozna, da je vsega gorja na svetu, vseh vojen, kriz in gladu kriv sistem, kakršnega hočejo ti gospodje ohraniti za vsako ceno, se kralji in veliki knezi ne bodo mogli več povračati. Kapitalistični sistem je povzročil krizo, ki je objela ves svet, povzročil je vojno in ustvaril nešteto vzrokov za nove vojne. Če hočemo odpraviti vojne, če hočemo prenehati z grajenjem novih bojnih ladij, trdnjav in municijskih tovarn, če hočemo osvoboditev narodov, če hočemo, da se bodo naravna in druga bogastva upravljala v interesu ljudstev, tedaj se mora odpraviti sistem, na katerem je zgrajena današnja družba ter ga nadomestiti s socialističnim sistemom. To je edina rešitev vseh vprašanj, to se pravi, pravilna rešitev. Vse druge rešitve, ki jih sklepajo diplomatje, so le povečevanje kaosa in množenje vzrokov za nove konflikte med državami.

Socialna revolucija je katastrofalna za tiste, ki jo ne marajo. V tem imajo Lloyd George, papež in drugi visoki ljudje prav. Preprečiti pa je ne morejo. Vršiti se in vršila se bo, ker jo zahteva čas, v katerem živimo. Ampak sama od sebe ne pride; delati je treba zanjo. Svet ne bi bil tak kakor je, če bi ne bilo med ljudstvom toliko ignorance, na katero se opira sedanji sistem. Ni dovolj, da je ljudstvo nezadovoljno. Ljudstvo mora vedeti, kaj hoče, ne pa samo, kaj noče. Tisti, ki ima na svoji strani ljudstvo, vlada. Zato imamo gigantično kapitalistično propagando med ljudstvom proti socializmu. Za socializem pa moramo voditi propagando mi, ki hočemo socializem. Izobraževanje mase v socialističnem smislu je naša naloga in nihče drugi je ne bo vršil mesto nas.

Po meščanskih časopisih so se začeli širokoustiti nekateri ljudje, da so tudi oni socialisti, pa še celo boljši od organiziranih. To sorto možakarjev dobro poznamo. Ljudi, ki bi radi sedeli na dveh stolah in se gredli pri vseh pečeh, se ni nikdar manjkalo. Ampak za socialista je prvi pogoj, da je organiziran; kajti organizacija ni le kakšna muhavost, temveč načelo socializma. Socializem se bojuje proti socialnim zlom; socializem ne verjame, da prihaja gorje od kakšnega posameznika in zato ga tudi ne more odpraviti noben posameznik brez moči, in zato je treba organizacije za ta boj. Kdor tega ne razume, je nevednež, ne pa socialist.

Napredek in reakcija.

Napredek je geslo modernega časa. Pomenja nekaj višjega, boljšega nego je bilo dosedanje. Poudiramo in rušimo stare podlage, zidamo nove ali pa dajemo starim vsaj nove oblike, ki morajo bolje odgovarjati izpremenjenim razmeram — to je pogoj napredku.

Vse je polagoma nastalo in se razvilo iz nepopolnega v popolnejše. Kakor za naravo v širjem pomenu besede, tako velja razvijanje in spopolnjevanje tudi za človeka in njegovo življenje. Kako daleč smo prišli v svojem razvoju, to nam pove omika ali kultura, ki je torej merilo razvoja za dotično dobo. Omika nam pa ne naznanja samo vogelnega kamna ali mejnika, do katerega smo dospeli na svojem potu, marveč nam tudi kaže pot samo, kako smo hodili. Razvoj se ne vrši vedno v ravni črti, ampak v valoviti: dvigamo se in zopet padamo, napredujemo in spet nazadujemo. Napredek in nazadovanje ali reakcija spremljata razvoj. Časih je eden močnejši, časih drugi, zdaj se vrši bolj hitro, zdaj zopet bolj počasi. Napredek pospešuje, reakcija zadržuje stopinjo, da ostajamo pri starem, pri prejšnjem.

Vse, s čimer si je človek boljše in si boljše svoje gmotno in duševno stanje, stvarja njegov napredek; kar pa je človeka oviralo in ga ovira v spopolnjevanju njegovega položaja, to je reakcija. Od prvotnih življenskih oblik, v katerih se je gibal prvi človek, pa do iznajdbe poljedelstva, obrtnosti in trgovine — to je naš gmotni napredek; na drugi strani pa imenujemo duševni napredek vse pridobitve na umu, čutu in volji: v verstvu in etiki, v znanosti in umetnosti.

Ni pa gladka pot po kateri je moralo hoditi in hodi človeštvo v svojem razvoju. Gmotni in duševni napredek se prekinja in ovira, da zastajamo in ostajamo na enaki stopnji ali celo nazadujemo, da padamo nazaj, odkoder smo se bili s trudom vzdignili. Nastopa reakcija kot zvesta spremljevalka napredka, ki jo povzročujejo naravne sile, ali pa mečejo napredku polena pod noge človeška nezavednost, zloba in sebičnost.

Po tem splošnem razpravljanju se vprašamo naravnost: Kaj je za nas danes napredek in naprednost, kaj reakcija?

Kar nam je človeški duh po svojih najboljših zastopnikih ustvaril resničnega, dobrega in lepega, s čimer nam je olajšal in oslajšal življenje, razglašal oblake zmot in predsodkov, nas zopet privedel za nekoliko korakov bliže resnici in pripomogel večjim skupinam do pravice, z vsem tem se ponasamo kot z dragocenimi pridobitvami moderne kulture. To je naš napredek — moderna kultura. Naprednost priznava moderno kulturo in se hoče z njo okoristiti in jo izrabiti. Po tem znaku spoznamo naprednost in naprednega človeka. Reakcija ne priznava moderne kulture, njenih znanstvenih zahtev, njenih verskih in umetniških stremenj. Ne naprej, ampak nazaj je njeno geslo. Moderna kultura poskuša z velikim uspehom zagospodovati naravo.

nim silam, pritegniti jih v svojo službo, omejiti ali urediti njih reakcijo. Teže pa je biti kos reakciji, pojavljajoči se v človeški zaslepljenosti, zlobi in sebičnosti. Tu se nam kaže napredek moderne kulture le kot deln.

Na polju gmotne kulture: v poljedelstvu, obrtnosti in trgovini opazamo velikanski napredek, ki je čisto predrugačil gospodarstvo in način v znanosti. Pri tem pa vidimo, da služi napredek moderne kulture večinoma malim skupinam. Skupnost ali celota ni deležna sadov moderne kulture ali pa ji prinašajo ti sadovi škodo, stok in jok, prokletstvo in poniževanje. V tem slučaju tiči nekje napaka, ki jo je treba iskati, najti in popraviti. Vzrok napake bo v načelih ali temeljih, v principu ali pa v načinu, metodi.

Moderni napredek je v prvi vrsti umski. Vzopredno s njim bi se moralo razvijati in napredovati človeštvo tudi po čuti in volji. To bi bil harmonični napredek. Tega ni, zato se kažejo za skupnost neugodne posledice enostranskega umskega napredovanja. Kje iskati vzroka tej enostranosti? Vzrok je v načelu, grešilo se je in se še greši načeloma.

Nekateri vidijo bistvo človeka, temelj njegove prirojenosti v razumu in njegovo nalogo glavno v umski izobrazbi. Um i umska izobrazba v prvi vrsti osrečita človeštvo, razum je vodilna, gibna sila našega delovanja. V tem preceenjevanju razuma tiči vzrok našega enostranskega napredka. Enostransko se upošteva, um na škodo čuta in volje. Človek ni samo umsko in pred vsem umsko bitje; poleg uma imamo tudi čut in voljo. Izkušnost nam dokazuje, da sta ravno čut in volja vodilna, gibna sila vsega našega dejanja in nehanja. Kaj nas nagiblje k činom drugega, nego čut in volja? Ali niso to različni nagoni, ali ni to navada, ali posnemanje ali niso to druge neumske sile, ki nas dovajajo k dejanjem? Tudi tam, kjer imamo jasen namen, smotrenost; poslednja gibna sila, ki vodi do odločitve, ni umska, pa najsi bo namen še tako določen in jasen, marveč to so čuti in volja. Simpatija in antipatija, razpoloženje, žalost in veselje, skrb in strah, ljubezen in sovraštvo, želje in kopnjenje: to so navadno nagibi našega ravnanja. Malo bo tako razviti ljudi, če sploh so, ki bi se pri vsem svojem dejanju in nehanju dali voditi le razumu, golemu razumu. Če bi bil razum vodilna sila našega delovanja, potem ne bi bilo toliko zmot, potem bi se ne mogle pojavljati take ovire in zapreke dokazanim znanstvenim resnicam, potem ne bi bilo toliko reakcije! In kaj vidimo? Ravno nasprotno: od najstarejših časov pa do današnjega dne nasprotuje človek napredku iz zaslepljenosti, zlobe in sebičnosti. Ne vodi ga razum, vodijo in vladajo ga različni čuti in raznovrstne želje. In kaj nas pravzaprav nagiblje, da umsko delujemo? Ali ni to želja, ali ni to kopnjenje po spoznavanju — in to kopnjenje je nagib umskemu delu. Človek bi si rad opomogel in izboljšal svoje stanje, kolikor mogoče, zato se trudi in dela, misli in ugiblje, računa in spekulira. Želja in volja rodita misel in dejanje. Nagib telesnega in

duševnega, čisto umskega dela ne tiči v razumu, ampak v drugi sili naše prirojenosti.

Čut in volja igrata jako važno, naravnost odločilno vlogo v našem življenju. Zato treba, da jih negujemo vzporedno z razumom. Človek je družabno bitje. V tej človeški prirojenosti imamo navodilo za svoje delo. Z gojitvijo čuta družabnosti in volje, značaja omejimo človeško reakcijo kakor z razumom stavimo meje reakciji naravnih sil. Napredek bo lažji, hitrejši in splošnejši, ker ne bo služil enostransko samo pozameznim skupinam, ampak celoti. Gmotni in duševni napredek postane last ne samo izvoljencev, marveč vsega človeštva. Z razvojem uma, čuta in volje omogočimo socialni napredek. Socialni napredek pomenja prepoved človeštva.

AKCIJA ZA AMNESTIJO POLITIČNIH JETNIKOV.

Socialistična stranka je pred nekaj tedni podvzela novo energično kampanjo za osvoboditev političnih jetnikov, med katerimi je tudi E. V. Debs. Po deželi se nabirajo podpisi na peticije, vrše se shodi in sprejemajo se resolucije, da se s tem naredi pritisk na merodajne kroge, ki imajo ključne do celice političnih jetnikov.

Med zagovorniki amnestije političnih jetnikov je tudi senator Francee iz Marylanda ter mnogo drugih prominentnih demokratov in republikancev.

Razne unije so poslale tisoče in tisoče podpisov na peticijah, v katerih se zahteva osvoboditev vseh takozvanih političnih jetnikov.

Dne 4. aprila se je mudila pri predsedniku deputacija unijskih voditeljev, katerim je načeljeval Gompers, predsednik A. F. of L., ki je izrekla Hardingu željo, naj izpusti na svobodo politične jetnike.

Napram Gompersu je bilo izrečenih že mnogo kritik, češ, da ne nastopa dovolj energično za izpuščitev Debsa in drugih političnih jetnikov. Mnogo bolj so aktivne v tej akciji razne lokalne federacije delavskih unij, ki delajo tudi na Gompersa moralni pritisk, da tudi on podvzame semintja kake korake.

Delavstvo izvoli zastopnike v kongres in senat, voli mnoge sodnike in druge zakonodajne zbore in administrativna telesa, potem pa mora okoli njih moledovati za razne koncesije, ki niti niso koncesije. Vsega tega ne bi bilo treba, če bi delavstvo na volilne dneve glasovalo za svoje kandidate.

Zavedno delavstvo se ne bojuje le za kosček boljšega pšeničnega kruha, temveč tudi za duševno hrano, ki mu jo kapitalistična družba odreka. Ko pride čas, ko se bo delavec lahko bavil tudi z globokejšimi vprašanji duha, bo tudi njegovo telesno delo, brez katerega ne more živeti družba, spoštovano. Ali tega ne bo v kapitalistični družbi, kajti kapitalizem se boji delavske izobrazbe kakor hudič križa.

Zakaj ne obratujejo premogovniki?

Nad sto tisoč premogarjev je v Zedinjenih državah brez dela, drugi pa delajo le po nekaj dni v tednu.

V začetku leta 1920 je bilo v skladiščih in na trgu le mala zaloga premoga. Poraba je presegala produkcijo in razni obrati so morali rabiti premog iz svojih rezervnih zalog, kolikor so jih pač imeli. Premogarji so delali vsak dan in produkcija premoga je bila pognana na višek. Kljub temu je zahteva po pomogu presegala produkcijo in cene so razstle do nevtrjetne višine.

Za takratno pomanjkanje premoga se je dolžilo železnice, ki vsled desorganizacije niso mogle dovajati dovolj premoga v industrialna središča. Veržnikom s premogom je bila dana prilika nagrabiti milijone in to so z obéudljivo ustrajnostjo vršili.

Sedaj prihajajo razni ekonomski svarilom, da je kriza s premogom blizu, namreč kriza, kakor je bila takrat, ko je bila zahteva po premogu večja, kakor pa produkcija. Zaloge premoga v tovarnah so večinoma izčrpane. Železnice niso nič v boljšem stanju ustreči velikim zahtevam za prevažanje premoga, kakor so bile pred dobrim letom dni. Ako se industrijski obrat v bližnji bodočnosti obnovi, bo tu zopet kriza — pomanjkanje premoga.

Samuel Dunn, urednik lista Railway Age, piše v eni zadnjih izdaj: "Če prizadeti kmalo ne spremene svojih sedanjih tedene v produkciji in prevažanju premoga, se bo ameriško ljudstvo v nekaj mesecih našlo v težki situaciji občutnega pomanjkanja premoga, kakoršnega še ni bilo."

Enaka mnenja imajo tudi drugi strokovnjaki. Ali zakaj premogovniki ne obratujejo? Zakaj je potem treba sto tisoč premogarjem čakati, da pride zopet pomanjkanje premoga, predno bodo dobili delo? Če se vsi prizadeti krogi zavedajo nevarnosti, ki preti vsled pomanjkanja premoga takrat, kadar se kolesje industrije požene v hitrejši tek, je čisto lahko napolniti skladišča s premogom sedaj in ravno tako tovarniške zaloge. Pa ni tako lahko. Kadar je industrialna depresija, se tovarnarjem, niti rudniškim in premogarskim baronom prav nič ne mudi. Kriza je, ki jim sicer semintja morda za nekaj stotisočakov ali morda tudi za nekaj milijonov škodi, toda pomanjkanja ne trpe radi tega. Pomanjkanje in glad je za delavce. Kadar je trg zopet ugoden, tedaj prično delati "s polno paro". Ako primanjkuje ene ali druge vrste surovin, premoga, kemikalij itd., je to blagoslov za tiste, ki prodajajo tako blago, katerega primanjkuje na trgu. To je za kapitalistični svet razumljivo. Pri določanju cen nimajo nobenih obzirrov. Ako poseže vmes država in določi maksimalne cene, se zgražajo in kriče proti vmešavanju oblasti v privatna podjetja. Ljudstvo, to dobro ljudstvo, za katerega so tako v skrbah uredniki ameriškega neščanskega časopisja, pa mora plačevati račune vseh kriz in trpeti vsa pomanjkanja. Vse za sveti profit in ničesar za ljudstvo, to je geslo indu-

strijalcev, tudi če ga nimajo zapisanega na svojem praporu.

Ako bi se premogovniki obratovali za potrebe dežele in ne za profit posameznikov, ne bi bilo sedaj treba svaril, da grozi v bližnji bodočnosti kriza vsled pomankanja premoga. Naravna bogastva se morajo socializirati, postati morajo last ljudstva, ne pa peščice finančnih baronov, ki kontrolirajo to, v današnjem svetu nenadomestljivo sredstvo.

Socialna produkcija.

Brez delavcev ne bi bila moč kapitalistov vredna piškavega oreha; brez delavcev bi bili vsi stroji za nje mrtvi; brez delavcev jim kapital ne bi dajal obresti; brez delavcev ne bi bilo profita, brez profita pa ne bi imeli nobene moči. Od delavcev je odvisno, ali stroji sploh delajo in kakor delajo. Če oni ne bi delali, ne bi bilo ne hrane, ne obleke, ne stanovanj, ne vsega tistega luksusa, ki ga samo bogatini uživajo.

Jasno je torej, da so pravzaprav delavci bolj gospodarji, kakor pa kapitalisti. Ali delavci večinoma tega ne spoznavajo, zato pa služijo kapitalistom na svojo lastno škodo. Če bi delavci to razumeli, bi tudi vedeli, da je v edinstvu njih moč, s katero lahko vse dosežejo.

To sicer ni nič novega; en del delavcev, ki je imel več priložnosti misliti, je to že spoznal. Posledice tega spoznavanja so stavke. Delavci se pogostoma poslužujejo tega orožja, ali priznati moramo, da ne konča vsaka stavka z zmago delavcev in slučajni niso redki, da se položaj delavcev po takem poskusu čisto pohujša. Ako iščemo vzroke takih izgub, moramo priti do prepričanja, da škoduje delavcem največ premajhna gospodarska moč in pa pomanjkanje sloge. Tisti trenotek, ko delavci sklepajo štrajk, so navadno vsi navdušeni za boj, in če se more tak boj v kratkem odločiti, je dobro. Ako pa trajajo stavke dalje časa, je slaba, kajti če zmanjkajo sredstva za podpore, izgine pri mnogih prvi pogum. Skrb za življenje za družino, postane močnejša od prvotnega namena, zapuste svoje tovariše, gredo na delo, potegnejo še nekoliko delavcev za seboj, in kakor hitro je čvrsta veriga delavcev pretrgana, je pogostoma štrajk že tudi izgubljen. Nesloga pahne delavce v slabši položaj. Ali tudi če bi bili delavci enega podjetja složni in dosti pogumni, da vztrajajo do konca, še nimajo gotovosti, da zmagajo, ker se lahko zgodi, da pridejo delavci od drugod in prevzamejo delo. Sloga mora torej obsegati širše kroge; ne samo delavci enega podjetja, enega kraja, ene stroke, temveč delavci iz vseh dežel morajo biti združeni složni, zedinjeni, če hočejo kaj velikega doseči.

Štrajk je zadnje sredstva delavcev za doseg boljših življenjskih pogojev. Ali kakor za vsak boj, je treba tudi za štrajk temeljite priprave, tembolj, ker se nahaja gospodarska moč večinoma v rokah nasprotnikov. A kdo naj izvede te pravice?

Posameznik ne more izvesti nobenega boja, zato tudi ne more izvršiti vseh priprav. Ker pa se gre v boju delavcev za korist vsega delavnega ljudstva, je jasno, da so za boj in za priprave poklicani vsi delavci. Treba je torej organizacije, dobre organizacije. Pa še zanjo je treba dela, mnogo dela, zavednega dela, in kar je posebno važno: vztrajnega dela. Namen organizaciji pa mora biti delavski boj.

Kapital je znak naše dobe. Kapital so proizvajalna sredstva v zasebni posesti in kar je s tem v zvezi n. pr. nadvrednost. To historično kategorijo hoče socializem premagati in sicer na ta način, da združbi sredstva in s tem onemogoči izkoriščanje ljudstva po posameznih kapitalistih. To izkoriščanje je vsled razvite blagovne produkcije veliko in povzroča za delavni sloj družabno bedo. Nikakor ni s tem rečeno, da hoče socializem odpraviti bogastvo. Nasprotno je res, da se v socialističnem sistemu bogastvo zelo pomnoži, in sicer v korist vsemu ljudstvu. Bogastvo torej nikakor ne izgine, tudi bogastvo v zasebni lasti ne. Socialist, ki stremi po tem, da odvzame posamezniku sleherno možnost svobodnega razpolaganja z njegovim posestvom itd., je utopističen socialist. Moderni socializem hoče le kapital kot proizvajalno sredstvo iztrgati iz moči zasebne zlorabe.

Garancija proti individualni zlorabi kapitala — kakor omogočuje to današnja kapitalistična družba — pa je kolektivna, t. j. skupna last produkcijskih sredstev.

Ta administrativni program socializma zahteva pa sicer ne absolutne, pač pa veliko večjo individualno svobodo, nego jo imamo danes. Ta večja individualna svoboda se zreali v njeni bodoči posplošnosti.

Gibalno pero, gonilna sila posameznika ali kakšne celote je brez dvoma potreba. Potreba je središče in izhod vsega narodno-gospodarskega gibanja.

Po veliki večini je danes kapital zasebna last. Ta pa je v velekapitalistični dobi že davno nehala biti središče in cilj potrebnega proizvodjanja, ker se osebna last ne omejuje na osebno rabo.

Izdelovanje produktov se ne vrši v velekapitalistični dobi več radi potrebe posameznika in družbe, temveč radi dobička v svrhu množitve kapitala v rokah posameznika.

Socialno načelo torej je: Kolektivna produkcija. Temeljno načelo proizvodjanja bodi potreba uporabe za ljudi. S tem bi bile odstranjena ena najhujših nesreč kapitalističnega obrata, krize, ki pa hne vsakokrat, ko nastopi, na tisoče družin v bedo in nesrečo.

Zahteva torej socializem kolektivno produkcijo, dočim kolektivni konsum kot nepotreben in postranski zavrača.

Kadar prečitata Proletarca, pa ga ne shranite, ga dajte vašemu prijatelju, da ga še on prečita. Oporite ga na tiste članke, kateri so se vam posebno dopadli. Na ta način ga morda v par tednih pridobite, da postane naročnik Proletarca.

Ruska situacija.

Mnogo se piše o raznih trgovskih pogodbah, ki jih je sklenila sovjetska Rusija z Anglijo in nekaterimi drugimi državami. Od vseh strani so prihajala ugibanja, kako stališče bo zavzela napram trgovanju z Rusijo Hardingova administracija, toda zadnja Hughesova nota v tem oziru je dokazala, da se napram Rusiji nadaljuje s politiko, kakršno je začrtal Wilson.

V Rusiji ni vse v redu, kajti dežela je šla skozi dolgoletno vojno, revolucije in civilno vojno. Kljub vsem krizam zadnjih par let se je sovjetski sistem vzdržal na krmilu. Dasiravno je bila industrija in transportna sredstva desorganizirana, se tudi v tem oziru kažejo izboljšanja. V prvi vrsti potrebuje Rusija miru in odpravo blokade za svojo rekonstrukcijo. Tega pa ji kapitalistični krogi še ne dajo; na vseh koncih in krajih se sovjetski Rusiji delajo vsakojake ovire in tako je tudi trgovina z inozemstvom bolj fakt na papirju kakor pa v resnici.

Hughes svetuje Rusiji marsikaj, daje ji pogoje, ki jih mora izvesti, predno bo ta republika trgovala z Rusijo. Amerika trguje z drugimi državami, ki tudi niso v vseh ozirih uzorne niti za Zedinjene države. Toda ameriška vlada ne prihaja z zahtevami: to in ono mora biti drugače, predno vam bomo prodajali svoje blago. Zedinjene države se vmešavajo v notranje zadeve Rusije, Mehike in pa nekaterih držav v Južni Ameriki, v katerih je finančni Wall Street močnejši, kakor pa domače vlade.

Ker je v zapadnih evropskih državah ostal kapitalistični režim, se mora Rusija sprijazniti s tem dejstvom, pa delati koncesije kapitalistom, če hoče, da ji bodo pomagali pri rekonstrukciji in ji prodajali izdelke, katerih ne proizvaja ruska industrija. Tudi, če se to zgodi, kapitalisti še vseeno ne bodo mirovali in bodo storili vse, da poderejo vse načrte ruske vlade za socializacijo in jo privedejo na pot kapitalistične države. To pa je seveda drugo vprašanje. Eno je gotovo: Rusija še ne bo imela miru, dokler se obdrži na površju sedanji režim, ali dokler ne prodre tudi v drugih državah socializem na površje.

Polagoma se rušijo kitajski zidovi ob mejah evropskih držav. Ako hočejo živeti, se ne smejo zapirati druga pred drugo. V vseh glavnih mestih se vrše razne konference in sestanki različnih komisij za določitev mej, medsebojnih regulacij za potovanja, tarife in vrše se dogovori za sklepanje trgovskih pogodb. Kakorkoli so razmere napete in četudi zijajo sovražnosti države proti državi še na vseh koncih in krajih, zidovi, ki jih ločijo, se morajo vseeno odmikati.

V maju se bo vršila konferenca zastopnikov baltičskih držav, Poljske in Finske, da sklenejo med seboj trgovsko pogodbo. Ti pregovori se vrše že dve leti, toda dosedaj še vedno brez praktičnega uspeha.

Agitator.

Jurgis — človek, ki je preстал mnogo in poznal pekel čikaških klavnic in vse gorje, ki more zadeti koga v življenju, se je bil ustavil v dvorani, v kateri so imeli delavci shod, in je poslušal. Kdo je ta mož, in o čem govori, si je mislil.

Enako viharju, ki pribuči preko polja, enako ladji, ki jo po podi razburkano morje, je prevzela Jurgisa hipoma nerazumljiva razburjenost, neke vrste zbesnelost. Govornik na odru je bil dolg, in koščen, suh kakor trska. Tanka, črna brada je obkroževala plemenit obraz. Črne, iskreče oči so ležale globoko v svojih jamicah. Govoril je naglo, razvneto in spremenjal svoj govor z živahnimi kretnjami, kot bi hotel poslušalce pritegniti nase. Glas mu je bil globok in zvenel je čisto in jasno kot orglje. Preteklo je nekaj časa, predno je mogel Jurgis odvrniti svoj pogled od govornikove zunanosti in obrniti pozornost na vsebino govora. Naenkrat se je Jurgisu zazdelo, kakor da je pokazal govornik naenkrat na njega, kakor da bi prav njega vzel za predmet svojemu govoru, in tako je slišal Jurgis sedaj razločno ta glas, in tresel se je v razburjenosti, vsled notranje tuge, vsled hrepenenja in radi prevelike teže svoje bede. Govor tega nenavadnega moža ga je nenadoma ujel, prevzel in prešinil do dna duše.

"Vi slišite morda te stvari," je nadaljeval govornik, "in morda porečete: Da, res je, a vedno ni bilo tako. Ali pa: Morda pride čas, ko bo drugače, čas, ko nas ne bo več, in kaj je s tem pomagano nam? — In tako se vračate zopet k svojemu vsakdanjemu trpljenju; vračate se, da vas zdrobi svetovna sila kapitala; da se mučite za koristi drugih: da živite bedno življenje v nizkih zamazanih bajtah; da delate v nevarnih in nezdravih tvornicah, da se borite s pošastjo gladu in pomanjkanja, vedno izpostavljeni nezgodam, boleznim in smrti. In z vsakim dnem je boj silnejši, z vsakim dnem delate bolj trdo, čutite železno roko vseh teh razmej težjo in težjo. Minevajo meseci, minevajo leta, — in vi prihajate zopet in zopet sem, da se z vami pričkam in da izvem, če vas revščina in pomanjkanje še ni omehčalo, če vam krivice in izkoriščanje še niso odprle oči. Čakal bom še najprej — ne morem drugače! Ni je puščave, kamor bi se skril, in ni jih nebes, v kateri bi mogel ubežati. Kamorkoli pridem, iz enega konca sveta v drugega, povsod trčim na isti prokleti sistem. Vsi čisti in plemeniti nagibi svetovnih mislecev so vklenjeni v verigah in zadušeni v službi organizirane roparske grabežljivosti in zločinske lakomnosti. In radi tega ne morem mirovati, ne morem molčati, in radi tega se odpovem vsem udobnostim, vsi sreči, zdravju in dobremu glasu ter hodim po svetu, da glasno oznanjujem, kaj mi teži dušo. Radi tega mi ne more zamašiti ust ne uboštvo, ne grožnje in ne zasmehovanje, ne ječa in ne preganjanje — nobena moč na svetu ne zmore tega! Če danes večer nimam uspeha, poskusim jutri vnovič, v vzvišeni zavesti svojega poslanstva, v trdni veri, da nekoč, ko se bo hrepenenje moje duše začelo uresničevati in ga bodo vsi razumeli, padejo vsi se-

danji predsodki in dvomi, ki ovirajo človeštvo v napredku. Vem, da bo potem prisiljen tudi najlencejši, da se bo tresel največji sebičnejši v strahu, da bo glas zasmehovanja in sramotenja utihnil, da se bo moralo sleparstvo in hinavstvo poskriti v svoje temne brloge, in da bo le resnica edina, ki bo še ostala. Kajti jaz govorim za milijone, ki nimajo besede, — za zatirance, ki nimajo nikogar, da bi jih tolažil — za tiste, ki ne najdejo ne usmiljenja ne rešitve, katerim svet ni drugega kot ječa, trpljenje in počasna smrt. Govorim za revne otroke, ki se na plantažah južnih držav dan na dan trudijo in vbadajo, opotekajoči se vsled utrujenosti, topi od žalosti, živeči v edini nadi na bližnji grob; govorim za matere, ki si v svoji borni podstrešni sobici krvave prste s šivanjem, da obvarujejo otroke pred stradanjem; za revnega moža, ki leži na kupu eunj, boreč se s smrtjo in ki vidi svoje drage posvečene poginu; govorim za ubogo dekle, ki hodi nekje ravno v tem trenutku po ulici, in ki ji, trpinčeni od gladu, ne kaže drugo, kakor prodajati svojo dostojnost ali skočiti v vodo; govorim za vse tiste, kjerkoli se že nahajajo in ječijo v verigah, katere jim je skovala pohlepnost sveta; govorim za vse človeštvo, ki kliče po rešitvi; za obupano dušo moža, ki se hoče dvigniti iz blata in za tistega, ki uteče iz svoje kletke in hiti svojo pot proti svetlobi."

Grobna tišina zavlada po dvorani, slišati ni niti najmanjšega šuma. Potem pa hkrati zadoni kakor iz enega grla klic tisočeri. Jurgis je sedel popolnoma tiho in se ni ganil, svoje oko neprestano uprto v govornika. Tresel se je po vsem životu.

Kar dvigne mož na odru roko. "Pretehtal in sodil bom vas, bodite že kdorkoli, samo da pošteno iščete resnico. Toda najstrožje obsojam vas delavce, katerim bi krivice, ki jih slikam, ne smele biti prazne besede brez pomena in brez čuta, kot igrača, ki se pozneje odloži in pozabi. Vam delavcem so te krivice živa resnica vsakdanjega življenja, verige na vaših udih, železo okrog vaših duš. Obračam se do vas, delavci, na vas, nadložni siromaki, ki ste ustvarili to deželo bogato, a vendar nimate pri vladi nobene besede. Na vas, katerih usoda je, da sežete, drugi pa žanjejo. — da delate in slušate, za plačilo pa prejmete le toliko kot tovarna žival, ne drugega kakor hrano in streho, da vas vzdrže ravno pri življenju? K vam prihajam s svojim evangelijem. Vi ste tisti, na katere se sklicujem. Vem, kaj morem od vas zahtevati; kajti bil sem med vami, živel z vami vred vaše življenje, in nikogar ni tu, ki bi me mogel poučiti boljše. Skusil sem, kaj se pravi biti mrto blago brez gospodarja — biti snažilec čevljev, — živeti od skorjice kruha, — spat na stopnicah, v predvežah, na vozovih. Vem, kaj se pravi stiskati zobe in živeti ob idealih, ki izginjajo kakor gradovi v oblakih. Vem, kaj se pravi, videti v divjem boju za obstanek poteptane v blato vse svoje duševne cvetke, vse svoje plemenite misli in stremljenja. Vem, koliko stanejo delavca njegove življenske izkušnje, — jaz sem jih plačal z gladovanjem in bedenjem, s telesnim in duševnim obupom, s svojim zdravjem in skoro s svojim življenjem. In če prihajam k vam poln novih nad po svo-

bodi, s trdno vero, da zasinejo nekoč lepši dnevi, da ustvarim novo duševno kraljestvo, novo ureditev dela, — nisem iznenaden, ako vas najdem malomarne, lené in neverne. Da nad vami ne obupam. leži vzrok v tem, ker poznam sile, ki vas gonijo, — ker poznam grozni bič pomanjkanja, trn zaničevanja, ošabnost prezirljivega ravnanja od strani vaših zatiralcev; — ker sem si v svesti, da je med množico, ki je danes tukaj prisotna, — ne glede na tiste, ki so napram mojim izvajanjem brezbrizni in topi; ne glede na tiste, ki so prišli past le radovednost ali pa se norčevati iz mene, — vendarle nekaj takih, ki so zakopani čez glavo v revščini in obupu, in katere sili k pozornosti in zanimanju slika odrešenja iz vseh grozot in vseh krivic, katere odkrivam njim strmečim očem. Tem bodo moje besede enake lesketanju, ki kaže v temni noči samotnemu potniku nevarnosti in zapreke na cesti, — besede moje, ki razrešujejo človeštvo osrečujoči problem in zmagujejo nad vsemi težavami. Mre na jim bo padla iz oči, okovi se bodo razklenili na njih nogah, skočili bodo pokonci s krikom hvaležnosti, ki so si jo sami ustvarili. Ne bodo se dali več ujeti, nobeno hlinjenje jih ne bo več omamilo, nobena grožnja več prestražila.

Od danes počenški, korakali bodo naprej, ne nazaj. Opasali si bodo meč znanja in stopili v vrste svojih tovarišev in bratov, oznanjali bodo moj evangelij vsemu svetu, kakor sem ga jim jaz oznanil, — velekrasni dar svobode in svetlobe, ki ni njihov niti moj, marveč neomajana dedščina vesoljnega človeštva! Delavci! Delavci! Odprite oči in oglejte se okrog sebe! Živeli ste tako dolgo v bedi in trpljenju, da so postali vaši čuti topi, vaše duše mrtve. Spoznajite enkrat v življenju ta svet, v katerem živite, — raztrgajte vezi starih predsodkov in oglejte si svet, kakršen je v resnici, v vsi njegovi odurni nagoti. Spoznajte ga! Spoznajte ga! . . .

Stotisoč mater je, ki žive v bedi in nesnagi, obupno boreč se, da borno prežive svoje male. Na tisoče starčkov je odrinjenih v stran, brez vsake pomoči in brez sredstev, čakajoč na smrt, kot edinega odrešenika iz teh muk. Na milijone ljudi je, možkih, ženskih in otrok, ki ječijo pod jarmom mezdnega suženjstva, ki se neprenehoma, dan na dan, mesec za mesecem in leto za letom trudijo in vbadajo, da zaslužijo le toliko, kar jim je za življenje neobhodno potrebno, — otroci "usmiljenega" boga, ki so prokleti do konca svojih dni v enoličnosti življenja, polnega križev in težav, lakote in bede, vročine in mraza, nesnage in bolezni, nevednosti, pijančevanja in pregreh! — In obrnimo sedaj to strašno sliko, ki se ji pravi življenje in katero mogočniki in njih privrženci hvalijo "kot pametno in pravično družabno uredbo" — in oglejmo si jo z druge strani! Tu jih je nekaj tisoč, ki so gospodarji teh sužnjev, ki spravljajo plačilo za trud drugih. To, s čimer žive, ne zaslužijo sami. Niti ne vprašajo, od kod prihaja. Pripade jim samo od sebe. Edina skrb jim je, da zapravljajo denar. Žive v palačah, valjajo se v nasladnostih in razkošju, kakršnega jezik ne more opisati. Stotake zapravljajo za parčevlje, za žepne robce, podveze; milijone potrošijo za konje in za avtomobile, za ladje, za palače in slav-

nosti, za male dragocene kamne, s katerimi kinčajo svojo nečimernost. Življenje jim je le nepretrgano tekmovalstvo, kdo bo bolj brutalen in brezobziren v uničevanju koristnih in potrebnih reči, v potratu časa in življenja svojih bližnjih, srag in solza in krvi človeštva. Vse je njih lastnina, vse se steka k njim; — natančno tako, kakor se stekajo vsi potoki v reke in vse reke v morje, tako se neprestano steka kar samo od sebe vse bogastvo sveta v njih žepe. Kmetovalec obdeluje zemljo, tkalec sedi za svojo statvo, genij izumlja, modri vodi, učenjak študira in se poglablja, — in vsi sadovi tega telesnega in duševnega dela se zlivajo v nepretrgane reke, stekajoče se v morje nenasičnosti teh maloštevilnih ljudij. Vsa usoda človeške družbe leži v njih rokah. Vse delo sveta je odvisno od njih, in enako požrešnim volkovom pogoltnejo vse. Delavna sila vsega človeštva služi nepreklicno in večno njim v prid. Sukajte in obračajte, kakor hočete — človeštvo živi in umira zanje! Nimajo v lasti le dela človeške družbe, kupili so si tudi vladno, in povsod uporabljajo oropano in prisleparjeno moč, da napravljajo struge še bolj široke in prekope še bolj globoke, po katerih se steka reka dobička njim v naročje. — In vi, delavci! Vi naj bi bili rojeni le v ta namen, da jim služite, kot tovarna živina, da vedno mislite le na trpljenje prihodnjega dne? Je li kdo tu med vami, ki bi verjel, da sme to vedno trajati? Je li danes na tem shodu kdo, ki bi bil tako trdovraten in zakrknjen, da bi vstal in rekel: Da, jaz verujem, da je bilo vedno tako in da tako tudi ostane do konca dni; sadove dela smejo vedno in povsod uživati le lenuhi in zajedači, ki so poklicani, da zapravljajo delavske žulje v svoji prešernosti in veseljačenju ter jih razmetavajo v nepotrebne namene? Da bi delo človeštva ne pripadalo tudi človeštvu in se ne uporabljalo v občekoristne namene? Da bi se ne urejalo in ne vodilo po volji večine, po volji splošnosti? — Če pa ne sme ostati vedno tako kakor je sedaj, katera sila pa je, ki bo te nove zahteve uveljavila? Mislite li, da bodo ti kedaj napisali in podpisali oprostilni list za vašo svobodo? Mar bodo vaši tlačitelji brusili meč za vašo osvoboditev, vodili vojsko za vas, podili čete v boj za vas? Bodo li dali svoje bogastvo, da zidajo šole in izobraževalne naprave za vas? Bodo li v časopisju naznanjali v svet o vašem napredovanju in vodili politične stranke? Ali ne morete spregledati, da je ta naloga vaša najvažnejša in najsvežjša naloga, ki vam je kedaj pripadala? Ali ne morete razumeti, da, kadar pride enkrat do preobrata, se bo to zgodilo le pod najhujšim odporom od strani bogatih in vladajočih, med psovanjem, sovraštvom in preganjanjem, pod šibami in v ječi? Nastaviti boste morali svoja gola prsa udarcem besnosti vaših zatiralcev, — prisiljeni k temu po strogem in bridkem nauku slepe, neizprosne potrebe, po mukopolnem stremljenju neizobraženih duhov, po slabotnem bobljanju neukega glasu. Zmaga se bo izvojevala z denarjem, ki so ga pristradali reveži, — z izkušnjami, ki so ukradene spanju in počitku, — z idejami, ki so se porodile v senci vislic in ječe. . . . To bo gibanje, ki se je porajalo v nižavah, boječe in prezirno, — rodilo se preganjano v maščevalnosti in sovraštvu. To-

da klicalo vas bo — delavce, vas mezdne sužnje, z napovedujočim glasom, kateremu ne morete ubežati, kjerkoli se že nahajate, — z glasom vseh krivce, ki so se vam storile, — z glasom vseh vaših želja, — z glasom vaše dolžnosti in vaših upov, z glasom ubogih zahtevajočih, da bodi konec bede, — z glasom zatiranih bo oznanjalo konec slehernega izkoriščanja, — z glasom moči, okovane z obupnimi naklepi, z radošjo in pogumom, rojene v brezdanjem grobu strahu in razdvojnosti! Glas dela bo zadonel, preziran, psovan, in vendar mogočen, strašen vsem lupežnikom, pa zaslepljen in uklenjen in svoje moči se zavedajoč! Senj upora požene delavca kviško, upi se bore v njem z bojaznijo — in nenadoma plane pokonci, in iz prs se mu izvije krik, slišen v najoddaljenejši kot sveta! In po bliskovo se uresničuje sanje! Začne se gibati, plane kvišku — in verige leže na tleh zdrobljene, okovi odpadejo — vspne se pokonci, visoko, kakor gora in skoči kakor orjak in razkriči svojo osvoboditev v svet z nepopisno radostjo . . .

(Iz knjige "Džungl".)

BALKANSKA FEDERACIJA.

Listi poročajo, da se je v Belgradu mudila delegacija Albancev, ki je skušala pridobiti belgrajsko vlado za nekako zvezo z Albanijo. V Belgradu se je vršil tudi shod, na katerem so razni govorniki poudarjali, da je sedanjí čas ugoden za zvezo med Bolgarijo in Jugoslavijo, kateri naj se bi pridružila tudi Albanija. V Sofiji so naklonjeni tej ideji, toda srbski državniki ji niso posebno prijazni in izgleda, da bodo še v nadalje zastopali antipatično stališče napram Bolgariji, katero še vedno gledajo kot državo, ki je bila v vojni proti Srbiji. Čimprej se skuša ublažiti sovražna čustva med Bolgari in Srbi in čim prej pride do zedinjenja Bolgarije s Srbijo, timboljše bo to za ljudstvo na Balkanu, ki potrebuje prijateljskih odnosov med seboj, ne pa rožljanja s sabljami in naklepov za maščevanja in nove vojne.

Dovolj je izrabljala evropska diplomacija balkanske države za svoje intrige. To bi morali vedeti tudi ministri v Belgradu, pa spoznati, da je sreča narodov v zbliževanju in kooperaciji.

V juniju se bo vršil kongres Jugoslovanske socialistične zveze. Ako v vaši naselbini še ni soc. kluba, ga ustanovite, da boste tudi vi reprezentirani na tem zboru. Udeležba na tem kongresu bo zrcalo zavednosti in izobrazbe našega delavstva v tej deželi. Videli bomo, koliko je frazarjev in koliko je resničnih delavcev za socializem.

Dne 29. marca je angleška neodvisna delavska stranka na svoji konferenci odklonila vstop v moskovsko Internacionalo, ker se ne strinja s pogoji, navedenimi v famoznih 21. točkah. Proti pridruženju je bilo oddanih 521 glasov, za pridruženje pa 97.

Kako so nastali kontinenti.

Veda hoče vedeti. Da to doseže, preiskuje. Pri tem igrajo tudi hipoteze veliko vlogo. Toda med hipotezo in dejstvom dela znanost veliko razliko; absolutno veljavo ima zanjo le to, kar je dognano in z dokazi utrjeno. Hipoteza je pravzaprav le pripomoček za olajšanje nadaljnjih raziskav.

Če je znanost kaj do konca dognala in dokazala, tedaj pravi: To vem. Če ima hipotezo, tedaj pravi: Mislim, da bi moglo tako biti.

V tem je pravzaprav glavna razlika med znanostjo in vero. Vsak dan se lahko prepričamo, da vera "vse ve." Znano ji je, kar je bilo, kar je in kar bo. Ona pozna ta in oni svet. Uganka življenja ji ni nobena uganka; sploh ni zanjo ugank. Njeni zastopniki, ki so bili navzoči pri ustvarjenju sveta, so videli razkošnost nebes in opazovali strahote pekla. Česar ni mogel videti in spoznati noben človek, to jim je enostavno "Bog razodel". Nič na svetu ne more biti tako prevzetno kakor vera s svojo domišljeno vsegavednostjo.

Znanost je skromna. Ona popolnoma mirno priznava, da so meje, katerih še ni prekoračila in da so tudi meje, katerih ne more prekoračiti. Znanost se neprenehoma uči. Tako raste. In če danes dožene, da se je včeraj motila, se nič ne mota semintja, ampak enostavno pové, da je prišla danes do boljšega spoznanja.

Če so uspehi znanosti omejeni, je pa polje nje-nega dela neomejeno. Kar je že dognala, ji služi za izhodišče, odkoder vodijo pota dalje do novega dela, do novih raziskav, do novih rezultatov. Kakor se množe izhodišča, tako je vedno več in več potov, tako se neprenehoma širi polje znanstvenega dela. Tako se pa tudi množi človeško znanje.

Med naloge vede spada tudi spoznavanje našega doma — planeta zemlje. Nekdanji nauk, da je ta prašek v vseirju središče vsega sveta in da je luna in solnce in vse zvezdovje ustvarjeno le zaradi nje, je seveda že davno ovrženo. V brezštevilnosti zvezd, v kateri je milijon le majhen pojim, je naša zemlja le ena sama zvezdica, in sicer nikakor ne taka, da bi bil opravičen bahavi priimek "najboljši vseh svetov".

Ali četudi je na milijone zvezd, žarečih z lastno lučjo, katere zemlja nima, na milijone večjih, na milijone bolj razvitih zvezd, četudi imajo druge po celogardo trabantov, dočim spremlja nas le precej klavrna luna, četudi nimamo Saturnovih obročev, je vendar študij te naše nepravilne oble zanimiv in za nas pravzaprav najbližji.

Morda so na kakšnem drugem planetu mnogo inteligentnejša bitja od nas; toda mi jih ne poznamo. Morda zori na drugi zvezdi mnogo žlahtnejše sadje od našega; toda ne dosežemo ga. Na svetovih, ki niso napram svojem solneču tako nerodno nagnjena kakor naš, so gotovo ugodnejši klimatični pogoji. Toda mi nismo tam.

S to zemljo moramo biti zadovoljni, kakršna je. Niti na to še ne moremo misliti — vsaj za nekaj časa še ne — da bi naravnali njeno os, kakor pripoveduje

J. J. Astor v neki zelo fantastični fantaziji. Tako moramo vzeti to našo domovino, kakor jo je napravila Priroda po svojih zakonih. Ali vsaj poznati jo moramo; in znanost nam hoče tudi to omogočiti. Ne opisuje nam le sedanje slike in oblike njene, ampak študira tudi njeno preteklost, njeno zgodovino od rojstva, pa do sedanjega dne.

Med drugimi je zelo zanimivo tudi vprašanje o kontinentih. Na vsakem zemljevidu ali globusu lahko vidimo, da imamo njih pet: Evropo, Azijo, Afriko, Ameriko in Avstralijo, poleg tega pa še številne otoke.

Pravzaprav — če hočemo govoriti resnico, — ne vidimo tega na nobenem zemljevidu. Tako nas uči le stara zemljepisna tradicija; sicer pa ni res, da sta Azija in Evropa dva kontinenta; pravilno je, če se pravi, da je Evrazija en kontinent, kajti nikjer ne loči morje Evrope od Azije. In dokler ni bil izkopan sueški kanal, je celo Afrika po pravici pripadala temu kontinentu.

Kako so pa nastali kontinenti?

Sveto pismo je s tem vprašanjem hitro gotovo. Ti-
sti človek, ki je bil še pred prvim človekom na svetu in je opazoval prvo čelo Jehove je videl, kako je Bog ločil suho zemljo od vode, in nam ni treba nič drugega kakor verjeti. Ampak verjeti se ne pravi vedeti. Znanost se ne more zadovoljiti s takimi bajkami.

Najenostavnejša rešitev vprašanja bi se zdela na ta način, da so se kontinenti vsaj v približno enaki kakor sedanji obliki razvili vsak zase. Kakor je dandanes splošno znano, je naša zemlja večkrat izpremenila svojo obliko. Če se govori natančno, je treba reči, da jo neprenehoma izpreminja. Najraznovrstnejše sile vplivajo na to, na primer vulkani. Kadar bruha tak še neutišan ognjenik, zlasti če spada med velikane svojega rodu, zna uničiti cela mesta, kakor je storil Vezuv z glasovitima mestima Herculaneum in Pompei; cel otok lahko razdene, kar je dokazal zloglasni Krakatau.

Tudi potresi so zelo delavni. Ta zemeljska gibanja ne uničujejo le tega, kar napravi človek, ampak tudi zemeljska skorja pretrpi marsikatero izpremembo od njih.

Najvztrajnejša pri tem delu je pa voda. Ona nikdar ne miruje. Če ima nižino pod sabo, teče dol; iz notranjosti zemlje se da včasih z različnimi procesi pognati na dan; kadar pritisne mraz, opusti svojo tekočo obliko, pa se spremeni v led; če jo ogreje solnce, se spari in se brez peroti in motorja dvigne v zrak; tam se ohladi pa se zopet vrne na zemljo kot dež, sneg ali toča. Tukaj prodira v prst, če ne naleti na premočne zapreke, sicer pa začne zopet svoje potovanje po potokih, hudournikih, rekah. In kjer teče, tam gloda. S hribov nosi prst, pesek, kamenje in rude v dolino, v jezera, v morje. V oceanu valuje, pa liže obrežja otokov in kontinentov; če ji še veter pomaga, buta s silo ob bregove in trga včasih cele kose od njih.

Ali še davno preden so mogli potoki in plazovi enizavati hribe in izravnati globeli, je zemlja izpreminjala svoje oblike. To menjavanje je njeno živ-

ljenje. V davnih, davnih časih, kakor pravimo mi, ki se nam zdi stoletje že dolga doba, dočim ne pomeni v večnosti več kakor sekunda, je bila ta naša zemlja taka, da niti ne bi bila mogla biti naša. To se pravi: Noben človek ne bi bil mogel živeti na njej. Kdo izmed nas naj bi bil na primer vztrajal na njej, ko je bila sama žareča tekočina? In kdo naj bi bil eksistiral potem, ko ni bilo tal pod nogami, ker je bila vsa površina pokrita z morjem?

Naše prvo življenje se je sicer pričelo v morju; ampak prvi naši pradedje niso bili ljudje. Nekoliko precejšnjih milijonov let je potrebovala priroda, preden je iz prvega enoceličnega bitja razvila više organizirane živali in naposled človeka.

Iz vesoljnega morja so se dvignili kontinenti. Naj so že imeli drugačne oblike kakor sedaj, ko so se na eni strani otresli vode, dočim jih je ta na drugi strani oglodala; v splošnem bi se zdelo človeku vendar najbolj enostavno, da so bili že pri svojem postanku kontinenti tisti, ki obstojajo še dandanes.

Ej, da! Če ne bi bilo tu neke sitnosti! Učenjaki nam dokazujejo — ne "pravijo", ampak dokazujejo — da se razvijajo vse oblike življenja po pogojih, ki jih najdejo v svojih okoliščinah. Na raznih kontinentih so pa okoliščine različne. Torej bi moralo biti na raznih kontinentih rastlinstvo in živalstvo različno.

Deloma je res tako. V Avstraliji najdemo živali, na primer komičnega vodnega kljunača (Ornithorhynchus paradoxus), sesavca s kljunom, ki leže jajca; nikjer drugod na zemlji ni najti tega čudnega humorista. Sploh ima mnogo živali in rastlin svojo omejeno domovino. Toda poleg tega pa najdemo mnogo enakih ali pa zelo sorodnih bitij na raznih kontinentih. In tu nastane vprašanje: Kako so prišla z enega na drugega? Nobena opica, noben medved ne more preplavati oceana; noben ptič ga ne preleti.

O nekaterih tujcih pač vemo, kako so se preselili. Človek jih je premestil. Iz Amerike je na primer importiral krompir in solnčnico v Evropo, v Ameriko je pa prepeljal vrabce iz Evrope; prvo je bilo vsekakor bolj pametno od drugega.

Ali kaj je z onimi rastlinami in živalmi, katerih ni prevažal noben človek? Kaj je recimo s fosilno favno in floro, ki se izkoplje iz starih plasti tega in onega kontinenta in kaže vse znake sorodstva? Kako se je to moglo širiti po zemlji, če so bile vodne zapreke take kakor sedaj?

Na to vprašanje je doslej odgovarjala hipoteza, da so bili med kontinenti takorekoč prirodni mostovi, ki so se tekom časa pogreznili, tako da so izginile zveze. Tak most, se je mislilo, je bil med Alasko in Sibirijo; potoki v onem delu morja so še njegovi ostanki. Mnogo preglavic je delala povest o "Atlantidi", o ogromni deželi, o kateri govori Plato po pripovedovanju nekega staroegiptovskega duhovnika. Po mnenju nekaterih je bil to velik otok v Atlantičnem oceanu; drugi so mislili, da je ta Atlantis, raztezajoča se od severne Francije proti zapadni Afriki, potem pa nekako do Brazilije spajala "stari" in "novi" svet.

Sedaj poroča popularno znanstveni časopis "Sirijs", da je Alfred Wegener izrekel novo hipotezo. Po njegovem mnenju so bili v davni dobi vsi kontinenti enotna celina, in v terciarni dobi so se ločili tako, da so odpadli, se pogrezili, ali bili odgnani posamezni kosi kopnin. Južna Amerika bi se bilo ob začetku, severna pa ob koncu terciarne dobe ločila od Evrope in Afrike. Na ta način bi bil Atlantični ocean le ogromno povečana ločilna razpoka.

Ta na prvi pogled predrzna hipoteza ima oporo v dejstvu, da se še danes vrše izpremembe v razdalji od vzhodnega do zapadnega kontinenta, ki so dogane z določbo zemljepisne dolžine. Izkazalo se je, da je razdalja med Cambridge in Greenwichem v 23 letih narastla za 0.23 sekund, tako da znaša letno povečanje razdalje približno eno stotinko sekunde, t. j. okrog štiri metre.

Ker znaša razdalja med Evropo in severno Ameriko okrog 3500 kilometrov, bi prišli do rezultata, da sta se oba kontinenta ločila pred milijonom let, če namreč predpostavljamo, da je bilo povečanje razdalje vsako leto enako. Tako bi prišla ločitev res v terciarno dobo.

To je torej nova hipoteza. Veda je ne prodaja za sveto resnico in nihče ne zahteva, da se mora verjeti in da stori smrten greh, kdor ne verjame. Ampak hipoteza je, ki se opira na gotova dejstva in daje s tem znanosti priliko, da jo študira. Znanost bo to priliko porabila.

Za leto 1914. je bila namenjena natančna določba dolžine med Evropo in Ameriko. Vojna je to delo preprečila — za enkrat. Po vojni pride delo miru in znanosti zopet do veljave.

Pred par dnevi je bilo med novicami na prvi strani v ameriškem časopisu poročamo, kako mladi španski prestolonaslednik obdeluje vrt, na katerem neguje razno sočivje, ki ga daje revnim družinam v Madridu. V tem blagem delu vzgaja prestolonaslednika kraljica Viktorija. Lepo je, da fant obdeluje vrt, če ga sploh obdeluje. Najbrže vrši to delo kak izučen vrtnar, medtem, ko služijo take povestice o princih v prvi vrsti reklami za popularnost. Bili smo navajeni stoterih takih anekdot o dobrotah, s katerimi so napolnjena srea nadvojvod, princev in princezinj.

Bolj umestno bi bilo za Špance vprašanje, zakaj so v Madridu revne družine, ki so odvisne od miloščine iz kraljevega vrta in drugih vrtov. Zakaj je sploh treba revnih družin, če je na svetu več živil, kakor se jih more porabiti, pa se jih zato uničuje. Kadar si bo ljudstvo znalo postaviti taka vprašanja, na nanje tudi pravilno odgovarjati, ne bo treba sadežev iz kraljevskih vrtov za revne družine, ker ne bo revnih družin. Prestolonasledniki pa bodo lahko resnični vrtnarji in kmetovalci, če bodo znali te posle. Ako ne, bodo opravljali kaka druga koristna dela.

Ljubiti svoj narod se ne pravi lizati ga kakor mačka mlade.

Ivan Cankar:

V TEMI.

Mračilo se je. Bilo je še zgodaj, ali na zahodu so se vzdigali oblaki, gosta, siva megla brez oblik, in tako je izginilo solnce. Vročje je bilo še amirom in soparno; okna so bila odprta in prašilo je v sobo.

Soba pa je bila majhna in skoro brez pohištva; durim nasproti je bilo dvoje oken z razbitimi šipami; tudi ogledalo, ki je viselo med okni v nekdanj pozlačenem okviru, je bilo na sredi ubito, ob eni steni zofa, pred njo miza in dvoje stolov; na drugi strani postelja in nad njo podoba Matere božje z Jezusom v naročju.

Troje otrok je bilo v sobi. Ana, dvanajstletno dekle, je sedela na nizkem stolcu in je krpala. Oza la se je časih na sestro Tončko in na brata, ki sta sedela za mizo in igrala domino. Ana je imela resen, skoro starikav obraz; dolg je bil in koščen, nelep, samo oči so bile lepe in velike, čudno mirne, kakor jih imajo ljudje, ki so doživeli mnogo. Njeno telo je bilo dolgo in neokretno, hodila je z moškimi koraki. Bolj vesel in otročji je bil obraz njene mlajše sestre; žive so se svetile oči in ustnice so bile rdeče in polne. Brat, najmlajši izmed njih, je bil podoben. Ani; tudi njegov obraz je bil resen, bolj širok, toda iste sive, nezdrave barve.

Oblaki so se vzdigali višje, v sobo je legel mrak. Ana je vstala in se je naslonila ob okno; gledala je po cesti navzdol, kakor da bi koga pričakovala. Čas bi bil, da bi prišla mati; šest je že morda.

Prisedla je k mizi, da bi igrala s sestro in bratom. Toda premislila se je; ležalo ji je na srcu nekaj neprijetnega in sama ni razumela, kaj je bilo. Žalostni so tisti večeri, ko leži v izbi prezgodnji mrak in se vzdigajo zunaj oblaki.

In tedaj se tudi Tinetu ni hotelo več. Naslonil se je s komolci na mizo in v tistem hipu je bil njegov obraz zelo star. Tončka se je vzdignila, da bi šla v kuhinjo in iskala po omari.

Zabobnelo je nekje v daljni daljavi; že so plezali oblaki proti mestu, bili so že skoro nad strehami. Zapihal je veter preko ceste in vzdignil se je prah.

Tine je prašal: "Čigav je bil tisti voz, Ana, ki se je peljal zjutraj mimo?"

Prašal je in ni pričakoval odgovora. Lep je bil voz, pozlačen, in voznik je imel zlate porte. Švignil je mimo in nikjer ga ni bilo; kakor cesarjev voz. In Tinetu je bilo, kakor da je bil tisti voz vse, o čemer je sanjal — vse. Velika noč, cesarski Dunaj, pomaranče in kolači... "Hi-i!" in nikjer ga ni bilo več.

Tončka je zajokala v kuhinji.

"Kaj ni nič kruha, Ana?"

"Počakaj, da pridejo mati!"

"Zakaj ne pridejo mati?"

Tončkin obraz ni bil nič več vesel, tudi v njenih očeh se je prikazala skrb.

"Kaj pač prinesejo mati?" je sanjal Tine in ni pričakoval odgovora.

Vsi trije so se zamislili. Govorili bi bili živahno in veselo o lepih stvarih, ki jih pač prinesejo mati, ali ležalo jim je na srcih nekaj neprijetnega. Zakaj žalostni so večeri, ko leži v izbi prezgodnji mrak in se vzdigajo zunaj oblaki.

Ana se je vrnila k oknu in ko se je sklonila, so ji vihrali lasje v vetru. Gledala je po ulici navzgor, navzdol — zdaj se morda prikaže mati z belim zavojem pod pazduho, prinese dela, prinese kruha. Ali ni se prikazala. Pogledala je Ana proti nebu, in glej, vsega so bili že pokrili oblaki, sivi in težki, do vrha polni vodé.

"Napravi luč, Ana; tema je!"

Ana je šla v kuhinjo po svetilko; ali svetilka je bila skoro prazna, komaj za pol ure je bilo še olja. A do tedaj pride pač mati, pride morda še prej. Napravila je luč.

Luč pa je bila čudna tisti večer, ni mogla pregnati teme. Sence, ki so bile zunaj in so segale v izbo, niso hotele izginiti. Velik rumen kolobar je bil na mizi, ali v izbi je bilo vse temno in vse temno je bilo zunaj.

"Kam so šli, mati?" je vprašala Tončka.

Ana ni vedela odgovora. Napotila se je bila mati kakor mnogokdaj — morda brez cilja, ni hče ni vedel kam. Samo to so vedeli, da se vrne z belim zavojem pod pazduho.

Pomislila je Ana in v prsih jo je zabolelo; spreletelo jo je kakor bojazen.

Tudi Tineta je bilo spreletelo ob istem času. "Igrajmo" je dejal in posedli so okoli svetilke. Igrali so na dolg, ker niso imeli ne krajecarjev, ne orehov. Ali ko so doigrali prvo pot, so nehali. Težko jim je bilo, kakor da se snuje nekje nekaj nelepega, neprijetnega, in zato so bile težke tudi roke, kakor lesene; ležale so mirno v naročju, naslanjale so se na mizo.

Ali je ugašala luč, ali pa so rasle sence ter pile svetlobo. Bilo je zmirom temnejše; na obrazih, ki so se sklanjali k svetilki, je bila rumena luč. Take obraze imajo mrličji, kadar se tresejo ob odru plameni sveč.

Ozrla se je Ana na cesto; še se je svetilo medlo, morda samo od svetilke, ki je gorela ob oglu; debele kaplje so padale v prah.

"Poglej, Ana na cesto, še je svetilo medlo, morda samo od svetilke, ki je gorela ob oglu; debele kaplje so padale v prah.

"Poglej, Ana, še ti, če ni več kruha v omari!"

"Nič več ga ni."

"Tudi jabolka nobenega?"

"Počakaj, da pridejo mati?"

Zdaj se je domislila Ana, kako se je bila mati napotila. In spomnila se je tudi na reči, ki bi jih drugače ne opazila. Zdaj jih je opazila in sama se je prestrašila nerazumljive bojazni, ki se je plazila polagoma v srce in je rasla zmirom bolj.

Mati je hodila vse popoldne po izbi, zmirom od duri do okna, glavo sklonjeno, roke prekrižane na prsih. Vsi so bili spodaj. Tine in Tončka, in tudi Ana je pogledala v izbo samo časih in se je vrnila pred hišo na prag. In kadar je pogledala v izbo,

je hodila mati molče, s težkimi koraki, in se ni ozrla nanjo. Ko se je že skoro mračilo, je ogrnila mati ruto in je šla. Nikogar ni pogledala in nič ni naročila; Tine je šel za njo, ali ko se ni ozrla nanj, je postal ob oglu in se je vrnil.

Ana je čutila bojazen, toda ni je razumela. Tako je odhajala mati zmirom in tudi zmirom je tako hodila po izbi, od duri do okna, glavo sklonjeno, roke prekrižane na prsih, srepo skrb na obrazu. . . Samo zdaj bi ne smelo biti tako, zakaj žalostni so taki večeri.

"Luč umira!" je vzkliknil Tine, in ves prestrašen je bil, kakor da bi se bližalo nekaj neveselega.

Ana je stopila k svetilki in jo je privila; za svetilo se je, toda spet je temnel rumeni kolobar na mizi, nižal se je plamen. Vsi so strmeli v ta plamen, ki je pojemal tako hitro že so se prikazovale rdeče iskre, prasketalo je, umiralo, čedno je rdela in trepetala poslednja svetloba, trepetala je tudi na plašnih obrazih, ki so se sklanjali globoko. Ana je privila odvila, in v tistem hipu je bila tema vsenaokoli; oči so strmele in niso videle ničesar.

Tončka je zajokala.

"Mati!"

Zajokala je, ali prestrašila se je in umolknila. Tudi jok je bil prevesel in preglasen za to čudno temo, ki je bila napolnila vso izbo in tam zunaj vso cesto in ves svet.

Deževalo je in časih je udarila kaplja ob okno, kakor da bi potrkala nevidna roka.

"Pozno je žel!" je izpregovoril Tine; glas mu je bil tih in boječ; strah ga je bilo tišine in ni se je upal žaliti.

Komaj je Tine izpregovoril, se je dvignila v odgovor ura v sosednjem stanovanju; zid je bil enak in slišali so čisto natanko hreščeč, ubite udarce, ki so rezali v tišino kakor s skrhanim nožem. Ura je bila pokvarjena; bilo je in bilo neprestano, našteli so trimajst udarcev; nato je zahreščalo, kakor da bi se vrtilo s čudovito naglostjo veliko število drobnih kolese; in vse je bilo tiho.

Bojazen je utripala v srcih in iz bojazni so se porajale čudne misli, kakoršnih ni ob belem dnevu in ki čakajo tam v sencah. Vesele so morda časih, ali tisto veselje je bolestno; ne frfota prijetno, kakor metulj v solncu, in tudi ni glasno, kakor pesem; molči in leži pod težko mislijo, živ človek v rakvi.

Pride morda mati, vsa obložena, z veselimi nasmehom v obrazu. "Glejte, otroci, kaj sem vam prinesla. Ali ste že težko čakali? Skočil, Tine, po olja! Očedi svetilko, Ana!" In stopi k mizi, odviha številne zavoje. . . Morda stopa že po stopnjicah. . . Upanje je utihnilo, da bi ne motilo prijetnih korakov. Ali so bili koraki! Glasilo se je in je utihnilo, oddaljilo se je; samo v mislih so bili koraki? Glasilo se je in je utihnilo, oddaljilo se je; samo v mislih so bili koraki, in ko so se misli razžalostile, so koraki utihnili.

(Konec prihodnjič.)

GLASOVI IZ NAŠEGA GIBANJA.

Collinwood, O. — V nedeljo 24. aprila priredi klub št. 49, JSZ., shod v Kunčičevi dvorani na Waterloo Rd. Med drugim bo na tem shodu govoril sodrug J. G. Willert, tajnik socialistične organizacije države Ohio.

Sodrug agitirajte, da bo ta shod dobro obiskan, da bodo ljudje izvedeli, zakaj imamo brezposelnost, preganjanja in druge take dobrane in zakaj je socializem poklican, da spremeni sedanji družabni red in s tem odpravi brezposelnost in pomanjkanje ter garanje za interese profitarjev. Vse kritiziranje vam nič ne pomaga, če ne poznate vzrokov, ki prinašajo slabe čase in če niste potem, ko pridete do spoznanja, tudi član organizacije, ki se bori za pravičnejši red. Dokler delavstvo ne bo dalo nekoliko več zanimanja in aktivnosti za socialistično organizacijo, toliko časa bo lahko stokalo in stokalo ter se pritoževalo, pa ne bo vse nič pomagalo. Stokanje in jamranje ne ozdravi bolezní; drugih, boljših sredstev je treba.

Nekateri rojaki se zelo radi poslužujejo fraze "čemu bi pristopil v klub, saj nam tudi socialisti ne morejo pomagati". Seveda ne morejo pomagati kakor kaka "Salvation Army" ali kaka druga podobna dobrodelna organizacija. Socializem ni dobrodelna organizacija, ker je za odpravo vzrokov, ki nudijo hinavskemu svetu priliko ljudi izkoriščati potem pa jim vreči nekaj drobtin, da se s tem slave, kako so dobrodelni. Socializem ne more dati ničesar, dokler obstoja kapitalistični družabni red. Kapitalizem bo padel, in takrat bo dobilo človeštvo socializem. Delo za profit izgine, izkoriščanje preneha, delalo se bo za potrebo, ljudstvu bodo dani vsi pogoji za izobrazbo in dostojno življenje. To je nagrada, ki jo prinese socializem. Kdor misli, da pove kaj pametnega, če se "izgovarja", da tudi socializem dosedaj še ni nobenemu pomagal", se moti, kajti s takimi frazami le dokazuje duševno revščino, ki je toliko kriva, da je na svetu še tako mnogo nazadnjaštva.

Socialistična stranka ne more doseči ničesar brez članstva in časopisja. Nobena država se ne more vojevati, ako nima vojakov. Nobena stranka, nobena organizacija ne more doseči ničesar brez članstva. Čim več ga ima, močnejša je. To velja tudi za našo stranko. Kadar se bo manj ljudi izgovarjalo, da jim ne more pomagati, pa jih več delalo za socializem, bomo šli hitreje cilju nasproti.

Dolžnost delavca je, da postane član socialistične stranke. Ako je še toliko nezaveden, da ne pozna te dolžnosti, ga je treba poučiti. Učiti pa se moramo vsi, iz časopisja, literature, shodov, predavanj itd. Socializem je znanstven in ljudje, ki ga propagirajo, hočejo naprej in ne nazaj. Socialisti se moramo torej učiti in usposobljati da bomo res zmožni voditi družbo. —

Opozarjam vas ponovno, da ne zamudite shoda dne 24. aprila v Kunčičevi dvorani. Agitirajte za udeležbo med znanci, kjerkoli se vam ponudi prilika.

Mike Podboj, organizator.

Aliquippa, Pa. — Ker se dne 17. aprila vrši za zapadno Pennsilvanijo na Presto konferenca J. R. Z., je bila seja našega kluba št. 211, JSZ., preložena na dne 24. aprila. Toliko v ravnanje sodrugom, da pridejo na klubovo sejo 24. namesto 17. aprila.

Priporočam, naj se sodrugi udeležijo tudi prej imenovane konference, ki se bo vršila dne 17. aprila v Presto.

Na somišljenike apeliram, naj postanejo člani socialističnega kluba in se pridružijo s tem delu v organizaciji. Čim več nas bo, lažje bomo vršili naše delo socialistične propagande in vzgoje.

Jacob Kotar, tajnik kluba št. 211.

Luzerne, Pa. — Seje slov. soc. kluba št. 218, JSZ., se vrše vsako drugo nedeljo ob 3. popoldne na 376 Miller St. in ne več v starih prostorih. Prosim, vpoštevajte v bodoče novi naslov za prihajanje k sejam. — Na prihodnji seji bodo na dnevnem redu važne stvari, zato apeliram na članstvo, naj se polnoštevilno udeleži.

Aktivno delo v socialistični organizaciji je edini način, potem katerega bo dosežena osvoboditev proletarijata. Vzgapajmo iz delavcev razredno zavedne sodruge.

Tajnik kluba št. 218.

ZA INDIANAPOLIS, IND.

Članom socialističnega kluba št. 25 J. S. Z. se naznanja, da se vrše redne seje vsako tretjo nedeljo v mesecu ob 9. dopoldne v "Narodni dvorani." Apeli ram na vse člane kluba, naj se vdeležujejo sej v polnem številu. Na delo sodrugi, sedaj je čas, da ustvarimo jako socialistično organizacijo v Indianapolisu.

Tajnik kluba št. 25 JSZ.

IZVLEČEK ZAPISNIKA SEJE EKSEKUTIVE J. S. Z. DNE 25. MARCA 1921.

Navzoči so Fr. Tauchar, Gottlicher, Udovich, Zaitz, Godina, Luchich, Pojich in Petrich. Seji prisostvujeta tudi J. Oven in C. Pogorelec.

Predseduje Gottlicher. Zapisnik zadnje seje se prečita in sprejme. Po zapisniku poroča tajnik, da je procedura priključenja naših klubov v državne organizacije izvršena in da so danes dovolili gl. odbori državnih organizacij 50% popusta v neorganiziranih okrajih držav Illinois, Ohio in Iowa. Iz držav Penna, Kansas, Arkansas, Michigan, Minnesota in Indiane še ni dobil pojasnil, ker niso imeli odbori še svojih sej. Poleg tega je sprejel od gl. tajnika Branstetterja poročilo, da je eksekutiva skupne stranke dovolila J. S. Z. povrnitev svote za vplačane čl. znamke, kot prispevek v organizacijski fond J. S. Z., in sicer do svoje konvencije v Detroit, Mich. Poleg tega poroča, da je preselil urad J. S. Z. v prostore socialistične stranke; se vzame na znanje.

Dalje poroča tajnik, da ima državna organizacija v Ohio poseben "initiation fee stamp," katerega mora imeti vsak član v svoji knjižici, ko pristopi v socialistično organizacijo v državi Ohio. Ta znamka stane 50c. Ker je to visoka svota, je apeliral na gl. odbor državne organizacije, naj bi znižal za naše člane v državi Ohio ceno teh znamk na 50%. Državni tajnik je odgovoril, da se je gl. odbor s tem vprašanjem pečal, ni pa mogel priti do zaključka, ker je to naredbo v državi Ohio izvršilo članstvo potom referendumu. V tem smislu je moral poročati našim klubom v državi Ohio, in jim pojasnil, naj pošljejo po državemu tajniku tozadevne "initiation" prispevke po 50c od člana.

S tem v zvezi je sprejet predlog, "da priredi tajništvo J. S. Z. samostojno ali pa v zvezi z ostalimi tajniki federacij pritisk na strankino konvencijo v Detroit, da se tozadevni "initiation" prispevki v državi Ohio odpravijo, in da se upelje po vseh državah enake cene za članske prispevke.

Tajnik poroča, da je bil šest tednov bolan, da pa je opravljal svoje delo s pomočjo soproge, ki je hodila v urad po pošto. Delo je opravil po svojih najboljših močeh, in pritožb glede kakšnega nereda ni bilo.

Dalje priporoča, naj bi se redne seje eksekutive radi uspešnejšega dela vršile vsak mesec, namesto vsake tri mesece, kakor je bilo to doslej. Na ta način bi dobili klubi pogostejše vpogled v delo eksekutive in bi o njenih zaključkih razpravljali na svojih sejah. V ta namen naj bi dobili klubi zapisnik sej eksekutive vsak mesec, bodisi da je zapisnik objavljen v Proletarcu, ali pa če jim ga dostavi gl. tajnik potom pošte. To se vzame na znanje in odobri. Sklenjeno, da se vrše seje eksekutive J. S. Z. v bodoče vsak zadnji petek večer v mesecu.

O članstvu poroča tajnik, da porašča; ne sicer tako, kakor bi bilo želeli, toda porast je vidna in je upati, da v bližnji bodočnosti izdatno pospeši. Novi klubi so se prijavili v teku meseca februarja in marca v Cuddy, Pa., Pullman, Ill., Avella, Pa.; nanovo se je prijavil stari klub št. 13 v Sygan, Pa. Posamezen član je pristopil Frank Lipar v Trommald, Minn. Dobrostoječih članov 24. marca je 750. Prenehal je s poslovanjem srbski klub št. 212 v Detroit, Mich., ker se je večina članov izselila za delom. Klub se zopet reorganizira, čim se izboljšajo delovne razmere. — Vsled izdatkov na državne organizacije je sedaj vsak mesec \$100.00 več izdatkov, vsled česar se je zvezna blagajna tako izčrpala, da bo moral apelirati na slovensko sekcijo za \$100.00. To se vzame na znanje.

Preide se na priprave zbora. Predno se preide na čitanje provizoričnega dnevnega reda (dnevni red je bil že objavljen v zadnji številki Proletarca), se določi mesto zborovanja. Po kratki razpravi se iz finančnih ozirov in drugih praktičnih razlogov določi, da se vrši IV. redni zbor J. S. Z. v Chicagi, Ill.

S tem v zvezi se nalaga tajništvu, naj da klubom navodila glede pošiljanja delegatov in njihovih potnih stroškov — to je, da jih plačajo vsled pomanjkanja finančnih sredstev pri Zvezi, klubi sami, v kar naj si preskrbe na en ali drug način za to potrebni fond.

Glede majniške proslave, ki pade letos na nedeljo, se zaključí, da se klube pozove, naj prirede majniške slavnosti v znamenju pridobivanja novih članov Zvezi in novih naročnikov Proletarcu. Klubi, ki bodo priredili majniško slavnost, naj se obrnejo za govornika na tajništvo J. S. Z., za kar nosijo potne in druge stroške klubi.

Tajnik poroča, da mu odpade z mesecem marcem delna plača, ki jo je dobival kot sourednik Proletarca, to je \$7.50 na teden. Proletarec je dobil sedaj upravniško moč in plača, ki se je preje delila na razne dele, odpade sedaj na dve moči. Ker plača, ki jo dobi kot tajnik pri tej draginji ne zadostuje, je primoran apelirati za \$5.00 povišanja plače. Se odobri.

Končno se zaključí, da se ustanovi pri J. S. Z. organizatorični fond ter izda apel na vse organizacije, ki bi utegnile prispevati v fond. To je potrebno, če hočemo, da bo turneja, ki je zamišljena za prihodnjo poletje uspešna.

Zaključek seje.

Tajništvo J. S. Z.

SE NEKAJ O STRANKINIH ZNAMKAH ZA KONVENCIJO.

Pred časom, ko je tajništvo Zveze razposlalo na klube konvenčne znamke, ni bilo objavljeno ali poročano ničesar o dualnih konvenčnih znamkah. Tisti člani torej, ki dobivajo dualne znamke, so deležni do dualnih konvenčnih znamk, ki stanejo dve v eni 50c. Klubi, ki žele te vrste znamke, naj naznanijo tajništvu Zveze, koliko jih žele. Tajništvo J. S. Z.

ZRTEV VOJNE.

Ena največjih žrtev vojne je brezdomno socialistično časopisje. Mnogim dnevnikom in tednikom je bila zabranjena pošiljatev in celo prejetje pism, mnogim socialističnih listov je bilo zatrtih ali pa so bili njihovi naročniki tako oblegani od strani oblasti, da so jih morali opustiti in je bil s tem list primoran prenehati izhajati.

Zadnjega julija je začel izhajati angleški tednik "NEW DAY." Pozneje se je moral list vsled tehničnih in gmotnih vzrokov preseliti v Milwaukee. Njegovo upravo je prevzel J. M. Barnes, uredništvo pa Fridrick Heath.

S prvo izdajo v marcu je izšel "New Day" v povečani obliki. Med pisatelji in prispevatelji so najboljše bodisi na tej strani ali pa z one strani oceana.

Sodi se, da vsled konfiskacij raznih adresarjev tiza prejšnjih let bivši naročniki socialističnih listov niti ne vedo, da New Day sploh izhaja.

Uprava povečanega lista "New Day" se nahaja na 528 Chestnut Street, Milwaukee, Wis., in stane en dolar za vse leto, pol dolarja za pol leta.

SPREMEMBA NASLOVA PRI TAJNIŠTVU J. S. Z.

Tajniški urad Jugosl. socialistično zveze se nahaja od sedaj naprej na glavnem stanju Socialistične stranke 220 South Ashland Boulevard, Chicago, Ill., in ne več na 3639 W. 26th Street.

Tajniki klubov J. S. Z. in tisti, ki imajo s tajništvom opravka, naj naslavljajo vsa pisma takole: Jugoslav Socialist Federation, 220 So. Ashland Blvd., Chicago, Ill.

Chicago, Ill.

Tajništvo J. S. Z.

GLASOM SKLEPA EKSEKUTIVE J. S. Z.

na seji dne 25. marca t. l. se vrše redne seje eksekutive v bodoče vsak mesec namesto vsake tri mesece, kakor je bilo do zdaj. Seje se vrše vsak zadnji petek v mesecu. Ta sklep je bil storjen z namenom, da se privede člane J. S. Z. v ožji stik z eksekutivo in da pozna članstvo bolj podrobno delo J. S. Z. in Socialistične stranke, kar naj bi imelo za posledico, da nastane med članstvom J. S. Z. več aktivnosti in več življenja sploh.

Sklepi eksekutive bodo objavljeni vsak mesec v Proletarcu ali pa dostavljeni klubom potom pošte.

Klubi, ki imajo kakšne posebne predloge ali sugestije v kakršnemkoli oziru, naj jih pošljejo tajništvu J. S. Z., da bo kooperacija med eksekutivo in članstvom J. S. Z. čim večja.

Tajništvo J. S. Z.

POROČILO O RAZPEČANIH ZNAMKAH J. S. Z.

ZA MESEC MARCH 1921

Država	Mesto	Redne znamke	Dualne znamke	Prejemki	Gl. stanju Soc. stranke	Delašnim in okružnim organizacijam
Ark.	Ft. Smith	10	2	\$3.70	\$1.20	\$1.50
Ill.	Springfield	10	7	5.45	1.70	
"	Nokomis	5	8	4.30	1.30	
"	Waukegan	15	—	4.50	1.50	
"	Pullman	5	3	2.25	.80	
"	Auburn	26	—	7.80	2.60	9.87
Ind.	Indianapolis ..	33	—	9.90	3.30	4.12
Iowa	Madrid	10	—	3.00	1.00	1.25
Kan.	Gross	5	1	1.85	.60	
"	Skidmore	8	—	2.40	.80	1.75
Minn	Chisholm	13	—	3.90	1.30	1.62
Ohio	Girard	36	—	17.80	3.60	
"	Cleveland	40	20	19.00	6.00	
"	Glencoe	15	2	5.20	1.70	
"	Collinwood ...	20	—	6.00	2.00	16.62
Pa.	Luzerne	9	—	2.70	.90	
"	Hermine	35	7	12.95	4.20	
"	Meadowlands ..	16	—	4.80	1.60	
"	Canonsburg ...	14	—	4.20	1.40	
"	Aliquippa	20	10	9.50	3.00	
"	W. Newton ...	21	—	6.30	2.10	
"	Greensburg ...	9	—	2.70	.90	
"	Cuddy	18	—	9.90	1.80	19.87

Totals 393 | 60 | 140.20 | 45.30 | 56.60

Rednih znamk razpečanih 393

Dualnih znamk razpečanih 60 parov .. 120

Skupaj 513

Konvenčnih znamk razpečanih 28

Slov. delavska

Ustanovljena dne 28.
avgusta 1908.

podporna zveza

Inkorporirana 22. aprila
1909 v državi Penn.

Sedež: Johnstown, Pa.

GLAVNI URADNIKI:

Predsednik: IVAN PROSTOR, 6120 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.

Podpredsednik: JOSIP ZORKO, R. F. D. 2, Box 113, West Newton, Pa.

Glavni tajnik: BLAS NOVAK, 634 Main St., Johnstown, Pa.

1. Pom. tajnik: FRANK PAVLOVČIČ, 634 Main St., Johnstown, Pa.

2. Pom. taj. ANDREJ VIDRIČ, R. F. D. box 4, Johnstown, Pa.

Blagajnik: JOSIP ŽELE, 6502 St. Clair Ave., Cleveland, O.

Pom. Blagajnik: ANTON HOČEVAR, R. F. D. 2, Box 27, Bridgeport, O.

NADZORNI ODBOR:

Predsednik nadzor. odbora: IGNATZ PODVASNIK, 5315 Butler St., Pittsburgh, Pa.

1. nadzornik: SOPHIA BIRK, 6006 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.

2. nadzornik: IVAN GROŠELJ, 885 137th St., Cleveland, O.

POROTNI ODBOR:

Predsednik porot. odbora: MARTIN OBERŽAN, Box 135, West Mineral, Kans.

1. porotnik: FRANC TEROPČIČ, R. 1, Bonanza, Ark.

2. porotnik: JOSIP GOLOB, 1916 S. 14th St., Springfield, Ill.

VRHOVNI ZDRAVNIK:

Dr. JOSIP V. GRAHEK, 843 E. Ohio St., Pittsburgh, Pa.
Glavni urad: 634 Main St., Johnstown, Pa.

URADNO GLASILO: PROLETAREC.

3639 W. 26th St., Chicago, Ill.

Cenjena društva, oziroma njih uradniki, so uljudno prošeni pošiljati vse dopise naravnost na glavnega tajnika in nikogar drugega. Denar naj se pošlje edino potom Poštinih, Expresnih, ali Bančnih denarnih nakaznic, nikakor pa ne potom privatnih čekov. Nakaznice naj se naslovljajo: Blas Novak, Union National Bank in tako naslovljene pošiljajo z mesečnim poročilom na naslov gl. tajnika.

V slučaju, da opazijo društveni tajniki pri poročilih glavnega tajnika kake pomanjkljivosti, naj to nemudoma naznanijo uradu glavnega tajnika, da se v prihodnji popravi.

SEZNAM DO DNE 2. APRILA 1921. POROČANIH DELEGATOV IN ZASTOPNIKOV ZA PETO REDNO KONVENCIJO.

(katera se prične dne 2. maja 1921 v Turner Hall, Johnstown, Pa.)

Štev.	Sedež društva	Ime in priimek delegata.	Naslov delegata.
1	Conemaugh, Pa., Aug. Samec, Bx. 7, Park Hill, Pa.		
2	Moxham (Johnstown, Pa., John Zupan, R. F. D. 7, Johnstown, Pa.		
3	Franklin, Pa., Louis Krašina, Box 218, Cone-maugh, Pa.		
6	Garrett, Pa., Andrej Vidrič, (2. glav. pomožni tajnik) zastopnik.		
7	Claridge, Pa., Matija Regina, Claridge, Pa.		
9	Johnstown, Pa., Stefan Debelak, R-F D 7, Box 55; Johnstown, Pa.		
13	Hostetter, Pa., Anton Zobkar, Box 104, Hostetter, Pa.		
14	Orient, Pa., Frank Pavlovčič, 1. gl. pom. tajnik, zastopnik)		

15	Sopris, Colo., Blas Novak, (gl. tajnik, zastopnik).
20	Mineral Kansas, Martin Oberžan, (preds. gl. por. odbora, zastopnik).
22	LaSalle, Ill., Lenard Alpner, 306—8th Ave., La-Salle, Ill.
23	Coketon, W. Va., Frank Kocjan, Box 272; Coketon W. Va.
24	Iselin, Pa., Blas Novak, (glavni tajnik, zastopnik).
25	Rock Springs, Wyo., John Čadež, Rock Springs, Wyo.
27	Diamondville, Wyo., Blas Novak, (gl. tajnik, zastopnik).
29	Meadow Lands, Pa., Andrej Vidrič, (2. glav. pomožni tajnik, pooblaščenec).
30	Breezy Hill, Kans., John Homec, R. R. 2, Box 166, Mulberry, Kansas.
32	Palisades, Colo., Martin Oberžan, (glav. preds. porotnega odbora, zastopnik).
33	Jenny Link, Ark., Mihael Pajk, Jenny Link, Ark.
34	Yukon, Pa., Anton Lavrič, Box 8, Yukon, Pa.
35	Lorain, Ohio, Mihael Virant, 1729 E. 30th St., Lorain, Ohio.
38	Bridgeport, Ohio, Martin Koss, R. F. D. 2, Box F., Bridgeport, Ohio.
40	West Newton, Pa., Joseph Zorko, (gl. podpredsednik, zastopnik).
41	Cleveland, Ohio, William Sitter, 5805 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.
47	Avella, Pa., John Prostor, (gl. predsednik, zastopnik).
50	Franklin, Kansas, Anton Seljak, Franklin, Kans.
51	Cleveland, Ohio, Frank Budič, 1008 E. 66th St., Cleveland, Ohio.
52	DeKalb, Ill., Blas Novak, (gl. tajnik, zastopnik).
55	Crabtree, Pa., Blas Novak, (gl. tajnik, zastopnik).
56	Pittsburgh, Pa., Anton Hrvat, 843 Smithton Ave., N. S. Pittsburgh, Pa.
57	Wooster, O., Blas Novak, (gl. tajnik, zastopnik).
60	Moon Run, Pa., Mihael Jerala, Box 217, Moon Run, Pa.
62	Cleveland, O., Fannie Trbežnik, 6615 Bonna Ave.
65	Staunton, Ill., Joe Vidmar, (delegat dr. št. 86, zastopnik).
68	Clinton, Ind., Frank Bregar, Box 737, Clinton, Ind.
69	Madrid, Iowa, Blas Novak, (gl. tajnik, zastopnik).
70	New Derry, Pa., Joseph Zorko, (gl. podpreds. zastopnik).
79	Bon Air, Pa., Fronč Tursich, Box 153, Cone-maugh, Pa.
82	Ringo, Kansas, John Lekša, R. R. 4, Box 230, Girard, Kansas.
92	Mineral, Kans., Martin Oberžan, (pred. gl. por. odbora, zastopnik).
100	Forest City, Pa., Matija Kamin, Box 491, Forest City, Pa.
103	East Helena, Mont., Blas Novak, (glav. tajnik, pooblaščenec).
106	Bear Creek, Mont., Frank Pavlovčič, (1. glav. pomožni tajnik, zastopnik).
107	Homer City, Pa., Martin Kovač, Box 275, Homer City, Pa.
108	Chisholm, Minn., Frank Vidmar, 323 N. Poplar St., Chisholm, Minn.
116	Willock, Pa., Anton Sotler, P. O. Box 212, Willock, Pa.
117	Broughton, Pa., Michael Mali, Box 155, Broughton, Pa.
120	Gilbert, Minn., Blas Novak, (glavni tajnik, zastopnik).
123	Springfield, Ill., Joe F. Kren, 1900 E. Stuart St., Springfield, Ill.
128	Indianapolis, Ind., Louis Sasek, 913 Kotsham St., Indianapolis, Ind.
130	Eveleth, Minn., Anton Rahne, Box 173, Eveleth, Minn.

- 131 Calumet, Mich., Joseph Srebernjak, 511—5th St., Calumet, Mich.
 142 Winterquarters, Utah, Blas Novak, (gl. tajnik, zastopnik).
 145 Joliet, Ill., Frank Hočevan, 1120 Broadway St., Joliet, Ill.
 146 Penns Station, Pa., John Trbovc, Manor, Pa.,
 151 Dalaqua, Colo., Blas Novak, (gl. taj., zastopnik).
 154 Sugarite, New Mex., Martin Oberžan, (glav. predsednik porotnega odbora, zastopnik).

Blas Novak, tajnik.

Razprave h konvenciji S.D.P.Z.

Milwaukee, Wis.—Čas konvencije SDPZ., ki prične zborovati 2. maja v Johnstownu, Pa., je blizu. — Nekaj članov zveze se je že oglasilo z nasveti v našem glasilu in upam, da se jih bo še več. Treba je diskurirati o vprašanih, kot so združenje jednot in zvez ter o raznih drugih zadevah, ki se tičejo naše organizacije.

V šte. 63. Glasa Naroda z dne 17. marca, ki je glasilo JSKJ., sem čital članek "Nekaj o združenju," katerega avtor je urednik omenjenega lista. Kakor je že navada, da pred konvencijami prileti kako polemo iz uredništva G. N., bodisi na organizacijo ali gl. odbor, tako je bila tudi sedaj izpuščena pisica izza newyorškega plota, merjena v Johnstown. Med drugim piše v tem članku: "Če se združi slabo s slabim, je posledica slaba reč. To je pred nedavnim pokazala združitve dveh podpornih organizacij vshodno od Čikage..."

Ta pisica je malo predaleč zašla. Člankar bi bil moral zapisati: "Severnovzhodno od Pittsburgha je odšla 'ongava' Barba, ki je stanovala v 'Gozdnem mestu,' s slovensko delavsko Zvezo v 'Janezovo mesto.' Kmalu po združenju sta pustili naš list kot glasilo njihove organizacije, zato je bilo to za Glas Naroda slaba reč."

Obe organizaciji sta bili ob času združitve 100% solventni. Kako stoji združena organizacija sedaj, pokaže finančni pregled ob zaključku računov meseca marca. V slučaju, da sedaj ni solventna, se more to doseči z zvišanjem asesmenta ravno tako kot je doslej JSKJ. v par mesecih po zaključku njene konvencije.

Član, poprej ene izmed obeh sedaj združenih organizacij pod imenom SDPZ., sem že 16 let. Tudi sem bil že parkrat dalj časa bolan, toda ne morem reči, da sem bil kedaj prikrajsan za en dolar bolniške podpore. Bil sem uradnik nekega velikega društva v Pennsylvaniji 12 let in nihče se ni v tem času pritoževal, da se mu je dogodila kaka krivica, če se je ravnal po pravilih, ne od strani društva niti od strani gl. urada. Sedaj sem radi poškodbe že sedmi mesec na bolniški listi, pa sem prejel do danes vso bolniško podporo, kar mi jo pripada, kakor sem jo prejel od največje slovenske podporne organizacije, SNPJ. Do kar sem opravičen pri organizaciji v slučajih boleznijaz, do tega je opravičen vsaki član te organizacije, torej ni tako "slaba reč."

Ker ni slaba, s tem ni rečeno, da se da ničesar več izboljšati. Razpravljajte o V. redni konvenciji SDPZ. na društvenih sejah in pošiljajte izčrpe razprav in nasvete v priobčitev glasilu. Dajte vsa potrebna navodila delegatom, kar je le v interesu organizacije.

V eni zadnjih izdaj Proletarca sem čital razpravo delegata iz Conemaugh, Pa., iz katere sem razvidel, da država Pennsylvanija še ni sprejela zakona, ki bi omogočil združenje s SNPJ. Zato je tudi moje mnenje, da se pravila in vse druge stvari urede tako, kakor zahtevajo okoliščine in interesi SDPZ. Zadnjič sem svetoval, da naj bi ostala v veljavi stara pravila, seveda le ako bi bila prosta pot k takojšnjemu združenju. V nasprotnem slučaju pa naj bi se pravila precej preresetala.

Čital sem tudi razpravo I. Zakrajška iz Skidmore, Kans. Njegovo mnenje je dobro, ker hoče Zvezo ob-

varovati pred velikimi stroški, ali da bi se konvencija zopet odložila do oktobra ali še dalj se pa ne strinjam. Če bi gl. odbor vedel, da je skorajšnja združitve blizu, ne bi bil sklical konvencije za mesec maj, kajti v takem slučaju bi se izplačalo počakati še par mesecev, s tem pa prihraniti tisočake blagajni SDPZ. Ker pa se uvideva, da še niso odstranjene vse zapreke glede združitve, ker jo ovirajo zakoni Pennsylvanije in ker je bila konvencija že dvakrat odložena, ni več umestno jo še v nadalje odlagati. Nekatera društva zahtevajo konvencijo in ker so tu opravičljivi vzroki, da se jo skliče, je sklicana. Vsem pa se ne more nikdar ustreči. Dobro pa je, da vsakdo pove svoje mnenje, tudi tisti, ki smatrajo, da bi se konvencija lahko še za nekaj mesecev odložila. Več kot se piše, več materijala bo imela delegacija za razpravljanje, in čimbolj se članstvo zainteresira v organizacijo, timbolj ji bo to v korist. Kdor ima kake nasvete v korist SDPZ., naj pride z njimi na dan, kajti 2. maj je blizu.

Anton Demsar, delegat dr. Bratoljub, št. 54, SDPZ.

Imena in naslovi uradnikov društev S. D. P. Z.

za leto 1921.

Boritelj, št. 1, Conemaugh, Pa.

Predsednik: Fr. Dremelj, 453 Chestnut St.; tajnik: Bl. Berezovšek, box 302; blagajnik: Martin Jager, box 302. Vsi v Conemaugh, Pa. Seja vsako prvo nedeljo v mesecu v dvorani sv. Alojzija.

"Pomočnik", št. 2, Johnstown, Pa.

Predsednik: John Zupan, 417 Woodland Ave.; tajnik: George Raspočnik, 411 Linden Ave.; blagajnik: Lawrence Znidarič, R. D. 7, box 14A. Vsi v Johnstown, Pa. Seja vsako prvo nedeljo v Slov. Delavskega Doma.

"Zaveznik", št. 3, Franklin Conemaugh, Pa.

Predsednik: Jacob Gabrenja; tajnik in blagajnik: Louis Krašna, box 218, Conemaugh, Pa. Seja vsako prvo nedeljo v Slov. Isobračevalnem Domu.

"Zavezni Slovenec", št. 4, Lloydell, Pa.

Predsednik: Frank Cebron; tajnik: George Jakopin, box 76; blagajnik: Frank Svelc, box 191. Vsi v Lloydell, Pa. Seja vsako 1. nedeljo.

Nova Doba, št. 5, Ralphton, Pa.

Predsednik: Frank Kumerdaj; tajnik: Martin Korešec, box 256; blagajnik: Frank Bizjak, box 122. Vsi v Ralphton, Pa. — Seja vsako prvo nedeljo.

"Zvesti Bratje", št. 6, Garrett, Pa.

Predsednik: Joe Granhona; tajnik in blagajnik: John Krail, box 227. Vsi v Garrett, Pa. — Seja vsako prvo nedeljo.

"Jedinstvo", št. 7, Claridge, Pa.

Predsednik: Frank Zorman; tajnik: Mihael Baloh, P. O. box 212; blagajnik: Martin Bratkovič, box 173. Vsi v Claridge, Pa. — Seja vsako drugo nedeljo ob 2. pop. v Slov. Narodnem Domu.

"Zavezni Štajerci", št. 9, Johnstown, Pa.

Predsednik: Fred Horvat; tajnik: Adolf Debeljak, box 55; blagajnik: Karol Cerjak, box 55. Vsi R. F. D. 7, Johnstown, Pa. — Seja vsako tretjo nedeljo v Celloso, Pa.

"Jasna Poljana", št. 10, Brownfield, Pa.

Predsednik: Jos. Mlakar; tajnik: Anton Steršaj, box 454, Uniontown, Pa.; blagajnik: John Stritar, box 72, Brownfield, Pa. — Seja vsako drugo ned. v mes. ob 2. pop. v Hrvatski dvorani.

"Zarja Srebode", št. 11, Dunlo, Pa.

Predsed.: Andrej Milavec, box 1; tajnik: Frank Kavcic, b. 293; blagajnik: Frank Iheršič, box 73. Vsi v Dunlo, Pa. — Seja vsako prvo nedeljo v dvorani Slov. Isabr. Doma.

"Danica", št. 12, Heilwood, Pa.

Predsednik: Frank Korelec, box 74; tajnik: Joseph Tomašin, box 35; blagajnik: Joseph Zuraj, box 233. Vsi v Heilwood, Pa. — Seja vsako 2. ned. v mes. v prost. Jos. Tomašina.

"Večernica", št. 13, Bagdaley, Pa.

Predsednik: Frank Serula; tajnik: Jacob Povše, box 141, Hostetter, Pa.; blagajnik: Joseph Zabkar, R. F. D. 1, b. 82-a, Latrobe, Pa. Seja vsako drugo nedeljo ob 2. pop. v Slov. Hrv. N. Domu, Hostetter, Pa.

"Slozni Bratje", št. 14, Orient, Pa.

Predsednik: Frank Granc, Box 206, Republic, Pa.; tajnik: Joe Kováč, Box 292, Republic, Pa.; blagajnik: Anton Kovačič, box 154, Orient, Pa. — Seja vsako drugo nedeljo v Hrvatskem domu, Republic, Pa.

"Slovaa", št. 15, Sopris, Colo.

Predsednik: Anton Marinčič; tajnik: Silvester Bernattin; blag.: Joseph Valenčič. Vsi box 192, Sopris, Colo. — Seja vsako prvo nedeljo ob 9. uri zjutraj v prostorih sobrata Ivan Konolija v Piedmont, Colo.

"Bratstvo", št. 16, Buxton, Iowa.

Predsednik: Frank Kristof, box 24; tajnik: Ferdinand Kočevan; blagajnik: Felix Raspočnik. Vsi R. I. Eddyville, Iowa. — Seja vsako drugo nedeljo v prostoru sobrata Felix Raspočnika.

"Zora", št. 17, Akron, Mich.

Predsednik: Gasper Volk; tajnik in blagajnik: Anton Maurich, box 95. Vsi v Akron, Mich. — Seja vsako prvo nedeljo.

"Združeni Bratje", št. 18, Braddock, Pa.
Predsednik: Eugen Mosetič; tajnik: John Rednak, 1109 Woodw. Way; blagajnik: Frank Saje, 609 N. Main St. — Vsi v Braddock, Pa. — Seja vsako prvo nedeljo v litvinski dvorani, 818 Washington Avenue.

"Nada", št. 20, Huntington, Arkansas.
Predsednik: John Morse; tajnik: Frank Herman, box 237; blagajnik: Matija Orrady, box 89. Vsi v Huntington, Arkansas. — Seja vsako tretjo nedeljo v šolski dvorani.

"Sokol", št. 21, West Mineral, Kansas.
Predsednik: Martin Oberzan; tajnik in blagajnik: Vincent Zolohar, box 51. Vsi v West Mineral, Kans. Seja vsako tretjo nedeljo v mesecu v Pete Russellnovi dvorani v E. Mineral, Kans.

"Od boja do zmage", št. 22, La Salle, Ill.
Predsednik: Ignac Jordan; tajnik: Frank Gergović, 835 Crosat St., La Salle, Ill.; blagajnik: Joe Brezovar, 2128 — 8th St., Peru, Ill. — Seja vsako prvo nedeljo v mesecu ob 1. uri pop. v Slov. Nar. Domu.

"Slovenski Bratje", št. 23, Coketon, W. Va.
Predsednik: Anton Pajntar; tajnik Fr. Kocian, box 272; blagajnik: Ignac Ponikvar, box 82. Vsi v Thomas, W. Va. — Seja vsako 1. ned. v mes. v Comp. dvorani.

"Ilirija", št. 24, Iselin, Pa.
Predsednik: Ivan Suštar, box 52; tajnik: Math. Zdravec, box 211; blagajnik: Michael Lončar, box 257. Vsi v Iselin, Pa. — Seja vsako prvo nedeljo v prostorih sobr. I. Rogelj.

"Delavec", št. 25, Rock Springs, Wyo.
Predsednik: Val. Jugovic; tajnik Mat. Leskovec, box 547; blagajnik: Mathew Ferlič, 211 Sherman St. Vsi v Rock Springs, Wyo. — Seja vsako drugo nedeljo v Slovenskem Domu.

"Smarnica", št. 26, Export, Pa.
Predsednik: Frank Merlak; tajnik: Math. Torkar, b. 417; blagajnik: Anton Martinšek, b. 125. Vsi v Export, Pa. — Seja vsako tretjo nedeljo v delavskem domu.

"Mirosljub", št. 27, Diamondville, Wyo.
Predsednik: John Kočevar, b. 71; tajnik: Vincenc Lumpert, b. 52; blagajnik: Jacob Petek, box 51. Vsi v Diamondville, Wyo. — Seja vsako prvo nedeljo v Slovenskem domu v Diamondville, Wyo.

"Jutrana Zarija", št. 29, Meadow Lands, Pa.
Predsednik: Anton Premro; tajnik Andrej Posega, box 575; blagajnik: Frank Bajc, box 575. Vsi v Meadow Lands, Pa. — Seja vsako prvo nedeljo v Bar Hall.

"Tripla", št. 30, Breezy Hill, Kans.
Predsednik: J. Homec, box 160; tajnik: Stephen Arb, box 3; blagajnik: Josip Žibert, box 115. Vsi v R. F. D. 2, Mulberry, Kansas. — Seja vsako tretjo nedeljo ob 2. uri pop. pri bratu A. Adamich.

"Dani se", št. 31, Roslyn, Wash.
Predsednik: Luka Notar; tajnik in blagajnik: Anton Adamich, b. 16. Vsi v Roslyn, Wash. — Seja vsako prvo nedeljo ob 2. uri pop. pri bratu A. Adamich.

"Zeleni vrt", št. 32, Palisades, Colo.
Predsednik: Jacob Trojar; tajnik: Anton Kladošek, box 618; blagajnik: Jernej Benedik, box 674. Vsi v Palisades, Colo. — Seja vsako drugo nedeljo v mesecu v prostorih Jakob Trojar.

"Slovenska Zastava", št. 33, Jenny Lind, Arkansas.
Predsednik: Louis Grille, box 86; tajnik: Joe Sadar, box 61; blagajnik: Frank Kilne, box 117. Vsi v Jenny Lind, Ark. — Seja prvo nedeljo ob 10. uri dop. v društveni dvorani.

"Edinost", št. 34, Yukon, Pa.
Predsednik: Frank Omejc; tajnik: John Maren, b. 193; blagajnik: Frank Medved, b. 40. Vsi v Yukon, Pa. — Seja vsako prvo nedeljo v Slov. Delavskem Domu.

"Planinski Raj", št. 35, Lorain, Ohio.
Pred.: Michael Virant; taj.: Jacob Hepšar, 1640 E. 31. St.; blagajnik: Ivan Primožič, 1712 E. 31st St. Vsi v Lorain, Ohio. — Seja vsako drugo nedeljo v prostorih g. Viranta, 1700 Globe Ave.

"Zdrutitelj", št. 36, South Fork, Pa.
Predsednik: Jakob Govekar, box 555; tajnik: Jacob Rupert, 112 Maple St.; blagajnik: Mirko Grurich, b. 495. Vsi v So. Fork, Pa. — Seja vsako tretjo nedeljo v dvorani Slov. Isobr. Doma.

"Ljubljana", št. 37, Barberton, O.
Predsednik: Joe Lah; tajnik: Andrew Repar, 1109 N. 4th Street; blagajnik: Frank Skrabca, 520 Van St. — Vsi v Barberton, Ohio. Seja vsako drugo nedeljo ob 2. uri pop. na 1109 N. 4th St.

"Dobri Bratje", št. 38, Bridgeport, Ohio.
Predsednik: Frank Androjna; tajnik: Martin Kos, R. F. D. 2, box F; blagajnik: Franc Vočko, box 462. Vsi v Bridgeport, Ohio. Seja vsako prvo nedeljo ob 8. uri dopoldne v društveni dvorani, Baydsville, Ohio.

"Prva Zvezda", št. 39, Darragh, Pa.
Predsednik: Ja. Jelovič, Darragh, Pa.; tajnik in blagajnik: Frank Golobčič, R. D. 2, b. 57, Greensburg, Pa. — Seja vsako tretjo nedeljo v mesecu ob 2. uri popold.

"Orel", št. 40, West Newton, Pa.
Predsednik: Andrej Povirk, box 27; tajnik: Frank Merella, R. F. D. 2, box 68; blagajnik: Josef Zorko, RFD. 2, box 114. Vsi v West Newton, Pa. — Seja vsako četrto nedeljo dopoldne za prihodnji mesec v Slov. Domu v Collinsburg.

"Slovenski Bratje", št. 41, Cleveland, O.
Predsednik: Joseph Blatnik; tajnik: Martin Martinšek, R. 2, b. 84, Bedford, O.; blagajnik: Frank Kokotek, 7728 Osage Avenue, Cleveland, O. — Seja vsako prvo nedeljo v mesecu v Slov. Nar. Domu.

"Mladi Slovinci", št. 42, Oglesby, Ill.
Predsednik: Frank Nadvseňnik; tajnik: Hubert Dular, box 297; blagajnik: Joe Logan, b. 11. Vsi v Oglesby, Ill. — Seja vsako prvo nedeljo v dvorani Mhael Preskar.

"Sava", št. 43, Portage, Pa.
Predsednik: Karol Mejak; taj. in blag. Fr. Zeman, RD 1, b. 83; Vsi v portage, Pa. — Seja vsako 2. ned. v mes. v prostorih sobr. Fr. Zeman.

"Frederen", št. 44, Cliff Mine, Pa.
Predsednik: Alojzij Vidmar, box 57; tajnik: Frank Pivk, box 16; blagajnik: Ferdinand Pregel, box 17; Vsi v Cliff Mine, Pa. — Seja vsake druge nedelje v mesecu ob 10. uri dop. v Naredni dvorani.

"Mirni Dom", št. 45, Johnstown, Pa.
Predsednik: Frank Slabe; tajnik: Joseph Intihar, 409 Eight ave.; blag.: Gregor Hreščak, 407 — Eight Ave. Vsi v Johnstown, Pa. Seja vsako prvo nedeljo v dvorani Sv. Cirila in Metoda.

"Zveza", št. 46, Altx, Arkansas.
Predsednik: Mat. Starman; tajnik: Mat. Znidarske, RFD., box 79; blagajnik: Jurij Kokal, RFD., box 77. Vsi v Altus, Ark. — Seja vsako drugo nedeljo.

"Slovenski Bratje", št. 47, Avella, Pa.
Predsednik: Tom Svetlik; tajnik: John Vidmar, b. 75; blag.: Frank Shima, b. 167. Vsi v Avella, Pa. — Seja vsako drugo nedeljo pri Martin Obedu.

"Slovenski Mladenci", št. 48, Aurora, Ill.
Predsednik: John Alster; tajnik: Gasper Ahadič, R. F. D. 1, box 328; blagajnik: J. B. Verbič, 635 Aurora Ave. Vsi v Aurora, Ill. — Seja vsako drugo nedeljo v mes. v Fox River Social Klub.

"Proletarec", št. 50, Franklin, Kans.
Predsednik: John Pance, b. 145; tajnik in blagajnik: Gasper Leskovita, box 289. Vsi v Franklin, Kans. Seja vsako prvo nedeljo v John Krenker dvorani.

"Delavec", št. 51, Cleveland, O.
Predsednik: Edward Braulac; tajnik: Ivan Zalelet, 6402 Orton St.; blagajnik: John Ferjandič, 1098 Norwood Rd. Vsi v Cleveland, Ohio. Seja vsako drugo nedeljo v mesecu ob 9. uri dopoldne v Slov. Nar. Domu St. Clair ave.

"Ljubljanski Grad", št. 52, DeKalb, Ill.
Predsednik: Frank Prebil; tajnik: Franc Keršič, 1317 Market St.; blagajnik: Franc Keršič, 1317 Market St. Vsi v DeKalb, Ill. Seja vsako drugo nedeljo pri sobratu Fr. Keršič.

"Slovenski bratje", št. 53, Fairpoint, Ohio.
Predsednik: Frank Rezek; tajnik: Florjan Odlasek, b. 602; blagajnik: Franc Kosa, box 492. Vsi v Fairpoint, Ohio. Seja vsako drugo nedeljo v mesecu pri sobratu J. Lekšan.

"Vrh Planin", št. 55, Crabtree, Pa.
Predsednik: Martin Jereb, box 92; tajnik in blagajnik: Andrej Jereb, box 92. Vsi v Crabtree Pa. — Seja vsako drugo nedeljo v prostorih sobrata Andr. Jereb.

"Združeni Slovani", št. 56, Pittsburgh, Pa.
Predsednik: Anton Hrovat; tajnik: Joseph Dekleva, 5809 Wickliff St.; blagajnik: Vincent Arb, 1 Rickenbach St., N. S. Vsi v Pittsburgh, Pa. — Seja vsako prvo nedeljo v mesecu ob 9. uri dopoldne v K. S. D. v Pittsburgh, Pa.

"Caven", št. 57, Wooster, Ohio.
Predsednik: Martin Čermel; tajnik: Ciril Stibil; blagajnik: Frank Čermelj, Vsi box 289, Wooster, Ohio. — Seja vsako prvo nedeljo v prostorih sobrata Martina Čermelja.

"Rudar", št. 58, Canmore, Alta, Canada.
Predsednik: Mihel Bržič; tajnik in blagajnik: Anton Polutnik, box 185, Canmore, Alta, Canada. — Seja vsako drugo nedeljo v prostorih sobrata Anton Polutnik ob 2. uri popoldne.

"Slovenski Fantje", št. 59, Maynard, Ohio.
Predsednik: Jos. Bajda, b. 65; tajnik: Max Jerchin, box 254; blagajnik: Joseph Bajda, b. 55. Vsi v Maynard, O. — Seja vsako drugo nedeljo v dvorani g. J. Hrabaka.

"Slovenski Tabor", št. 60, Moon Run, Pa.
Predsednik: Frank Dolinar, box 342; taj.: Frank Mochnik, box 133; blag.: Frank Avbelj, b. 135. Vsi v Moon Run, Pa. — Seja vsako prvo nedeljo v mesecu ob 1. uri pop. v društveni dvorani.

"Napredni Slovenci", št. 61, Gary, Ind.
Predsednik: Frank Pliskur; tajnik: Joseph Vukalinski, 2148 Jefferson St.; blagajnik: Sam Bunjevce, 1105 Jefferson St. Vsi v Gary, Ind. — Seja vsako 2. nedeljo v prostorih sobrata Max Uselid, 1125 Washington St.

Žensko društvo "Sokol", št. 62, Cleveland, Ohio.
Predsednica: Alojzija Milavec; taj.: Franciška Trbečnik, 6614 Bonna Ave.; blagajnica: Franciška Lauke, 6121 St. Clair Ave. Vsi v Cleveland, O. — Seja vsaki prvi ponedeljek v mesecu v Slov. Narodnem Domu.

"Adamič in Lunder", št. 63, Hackett, Pa.
Predsednik: Anton Zrinšek; tajnik: Anton Zrinšek, box 99; blagajnik: Frank Mejak, RFD 1, b. 104. Vsi v Finleyville, Pa. Seja vsako prvo nedeljo.

"Bratoljub", št. 64, Milwaukee, Wis.
Predsednik: Frank Kordič, 444 So. Pierce St.; taj. in blag. John Mhorko, 403 S. Pierce St. — Vsi v Milwaukee, Wis. — Seja vsako drugo nedeljo v dvorani Martin Bevič, 477 National Ave.

"Bodočnost", št. 65, Staunton, Ill.
Preds.: Anton Buchar; tajnik: Anton Cop, box 216; blagajnik: Frank Paulich, b. 313. Vsi v Staunton, Ill. Seja vsako 2. nedeljo v mes.

"Franz Shuhmeier", št. 66, Yale, Kans.
Predsednik: Anton Radi; tajnik: John Roycht; blagajnik: Martin Kožuh, Vsi R. R. 8., v Pittsburg, Kans. — Seja vsako 2. nedeljo v mesecu ob 2. pop. v John Dollar-jevi dvorani.

"Narodna Sloga", št. 67, Seminole, Pa.
Predsednik: Nikolaj Zvonarig, box 63, Distant, Pa.; tajnik: Emil Ganotzi, b. 55, Seminole, Pa.; blagajnik: Mike Burelich, box 55, Seminole, Pa. — Seja vsako prvo nedeljo pri Emil Ganotzi.

"Združeni Balkan", št. 68, Clinton, Ind.
Predsednik: Jos. Vidmar, L. b. 441; tajnik: Ignac Musar, box 441; blagajnik: Andrej Olzej, b. 404. — Vsi v Clinton, Indiana. Seja vsako 2. ned. v mes. pri Mr. Charles Moskovich, N. 7th St. ob 9 dopoldne.

"Orel", št. 69, Madrid, Ia.
Predsednik: Frank Omerzu, R. 2, b. 32A; tajnik in blagajnik: Frank Omerzo, R. 2, b. 32 A. Vsi v Madrid, Ia. — Seja vsako prvo nedeljo v mesecu v dvorani Schneider.

"Zvesti bratje", št. 70, New Derry, Pa.
Predsednik: George Stanovič; tajnik Jakob Pinoza, box 75; blagajnik: Jos. Penič, b. 22. Vsi v New Derry, Pa. — Seja vsako prvo nedeljo ob 2. uri popoldne v prostorih sobrata Jos. Penič v New Derry.

"Delavec naprej", šte. 71, Bessemer, Pa.

Predsednik: Joseph Jereb; tajnik in blag.: Frank Leitl, box 110. Vsi v Bessemer, Pa. — Seja vsako prvo nedeljo v prostorih sobrata Martin Moai v Bessemer, Pa.

"Kosciusko", šte. 72, Bankhead, Alta, Canada.

Predsednik: Joseph Spievak; tajnik: Frank Dixirva, box 637; blagajnik: Peter Kubany, box 40. Vsi v Bankhead, Alta, Canada. Seja vsako tretjo nedeljo v mesecu.

"Pod Triglavom", šte. 73, Smithfield, Pa.

Predsednik: John Neđemer; tajnik: Frank Klemenc, R. D. 2, b. 129; blagajnik: John Eriien, R. K. 2, b. 128. — Vsi v Smithfield, Pa. — Seja vsako drugo nedeljo v prostorih Fr. Klemenc h. št. 86.

"Kranjski prijatelj", šte. 74, Falls Creek, Pa.

Predsednik: Louis Slak, box 201; tajnik: Louis Slak, box 201; blagajnik: Sophia Urbanč, box 668. — Vsi v Falls Creek, Pa. — Seja vsako drugo nedeljo v mesecu ob 2. popol. v prostorih sobrata Alojzij Urbanč, 85 Tenery Road.

"Naprej do Zmaga", šte. 75, Wyano, Pa.

Predsednik: John Golobce, tajnik: John Renko, b. 432; blag. Fr. Ravnikar, b. 233. Vsi v Wyano, Pa. — Seja vsako prvo nedeljo ob 9. uri sjutraj v društveni hiši št. 96.

"Slovenska Cvetlica", šte. 76, Adamsburg, Pa.

Predsednik: John Menart; tajnik: Frank Menart, box 135; blagajnik: John Grum, box 21. Vsi v Adamsburg, Pa. Seja vsako 2. nedeljo v mesecu.

"Slovenija", šte. 78, Miller Run, Pa.

Predsednik: Ignatz Pakj; tajnik: Frank Sadar; blagajnik: Frank Sadar. Vsi box 1, Miller Run, Pa. — Seja vsako prvo nedeljo v mesecu pri sobratu Anton Beršan.

"Bonairski Slovenci", šte. 79, Bon Air, Pa.

Predsednik: John Medie; tajnik Peter Bukovec, b. 734, Conemaugh, Pa.; blagajnik Frank Turšič, b. 153, Conemaugh, Pa. — Seja vsako drugo nedeljo ob 2. uri popl. v lastnem domu v Bon Air, Pa.

"Sloga", šte. 80, Philadelphia, Pa.

Predsednik: John Petan; tajnik in blagajnik: Joseph Kozola, 2555 Salmon St., Philadelphia, Pa. — Seja vsako drugo nedeljo v mesecu.

"Prvi Maj", šte. 81, Bishop, Pa.

Predsednik: Jožef Rožanc; tajnik: Andrew Renko, box 143, Cecil, Pa.; blagajnik: Ivan Murrel, b. 138, Cecil, Pa. — Seja vsako tretjo nedeljo ob 2. uri popl. v S. N. D. v Bishop, Pa.

"Jezero", šte. 82, Ringo, Kans.

Predsednik: Mihael Pencel, b. 192; tajnik: Math. Setina, b. 115; blag. Peter Benedict, b. 172. Vsi Ringo, Kansas. — Seja vsako tretjo nedeljo v mesecu ob 9. uri dopoldne v dvorani Konzumnega društva.

"Terbanska Dolina", šte. 83, Cleveland, O.

Predsednik: Frank Vrabec; tajnik: Ant. Smith, 6028 St. Clair Ave.; blagajnik: Anton Kašič, 1902 E. 61st St. Vsi v Cleveland, O. Seja vsako tretjo nedeljo v mesecu v Grdinovi dvorani št. 2. ob 9. dopoldne.

"Radnici naprej", šte. 84, Farmington, W. Va.

Predsednik: Geo. Kasunič; tajnik: Mata Lauš; blagajnik: Vid Kasunič. Vsi box 11, Broomfield, W. Va. — Seja vsako tretjo nedeljo v mesecu v hiši št. 46.

"Napredek", šte. 85, Skidmore, Kans.

Predsednik: Simon Repovše, R. K. 1, Weir, Kans.; tajnik in blagajnik: Ant. T. Jamnik, R. K. 3, box 63, Columbus, Kans. — Seja vsako drugo nedeljo v mesecu pri J. Zakradjaku.

"Naprej", Livingston, Ill., št. 86.

Predsednik: Mike Cirar, b. 106; tajnik: Rudolf Pavliha, box 124; blagajnik: Mihael Strazič, box 677. Vsi v Livingston, Ill. — Seja vsako drugo nedeljo v mesecu ob 10. uri dopl. v prostorih Ferd. Gorecki.

"Rudeči prapor", šte. 87, Bentleyville, Pa.

Predsednik: Andrej Lovšin, b. 683; tajnik in blagajnik: Alojzij Humar, box 108. Vsi v Bentleyville, Pa. — Seja vsako drugo nedeljo v mesecu pri sobratu Louis Humar.

"Naprej", šte. 88, Nokomis, Ill.

Predsednik: George Plahutnik, box 531; tajnik in blagajnik: Ivan Kranjc, box 672, Nokomis, Ill. — Seja vsako tretjo nedeljo v mesecu ob 2. pri popold. pri sobr. John Krainz.

"Slovenec", šte. 89, Eckhart Mine, Md.

Predsednik: Anton Stođin; tajnik: Frank Posenel, RFD. 1, Eckhart Mine, Md.; blagajnik: Anton Komac, b. 56, Eckhart Mine, Md. — Seja vsako drugo nedeljo v mesecu ob 2. uri popold. pri sobr. Frank Posenel.

"Vstanite Bratje", šte. 90, Gross, Kans.

Predsednik: Ivan Erjavec, b. 52; tajnik in blag.: Frank Homa, box 95; Vsi v Gross, Kans. Seja vsako drugo nedeljo v mesecu.

"Gorjanski hrib", št. 91, Greensburg, Pa.

Predsednik: Louis Landoč; tajnik: Jos. Sumre, R. 1, b. 6; blagajnik: Franc Pirc R. 7, box 140. Vsi v Greensburg, Pa. — Seja vsako prvo nedeljo v mesecu ob 10. uri dopl. v Mrs. Miheva dvorani v Havdenville.

"Združeni Slovani", šte. 92, Girard, Kans.

Predsednik: Anton Potisek, R. 4, b. 133; tajnik in blag.: Frank Kravanja, R. 4, box 304. Vsi v Girard, Kans. — Seja vsako 3. ned. v mes. v dvorani North Edison.

"Zmaga", št. 93, Bryant, Okla.

Predsednik: Frank Pirman, box 170, Bryant, Okla.; tajnik in blag.: Anton Potokar, box 110, Bryant, Okla. — Seja vsako prvo nedeljo v mesecu v Union Hall, Victoria Camp.

"Sv. Barbara", št. 95, Standardville, Utah.

Predsednik: Marko Petrič, b. 1621; tajnik: Leo Pirnat, box 1654; blagajnik: Marko Petrič, box 1621. Vsi v Standardville, Utah. — Seja vsako prvo nedeljo v mesecu v prost. sobr. A. Cesar.

"Svobodni bratje", šte. 96, Duluth, Minn.

Predsednik: Ivan Pikuš, 9717 McCuen St.; tajnik: Frank Pikuš, 104—77th Ave. W.; blagajnik: Michael Spehar, 408—37th Ave. W. Vsi v New Duluth, Minn. — Seja vsako 3. nedeljo v mesecu v prost. sobr. J. Pikuša.

"Temelj Naroda", šte. 97, Rhone, Pa.

Predsednik: Alojz Grošelj, 322 Front St.; tajnik: Frank Pipan, 142 Epy St.; blagajnik: Mihael Jarh, 142 Epy St. Vsi v Rhone, Pa. — Seja vsako prvo nedeljo v mesecu v Anton Wachules dvorani 320 Front Street.

"Slovenska Zdržištev", št. 98, Standard, Ill.

Predsednik: Ivan Stare, box 232; tajnik in blag.: Ivan Urbančič, box 302. Vsi v Standard, Ill. — Seja vsako prvo nedeljo po 15. v dvorani Viljem Konstantine.

"Tiha Dolina", šte. 99, Hermine, Pa.

Predsednik: Frank Hribar; tajnik: Frank Stermian, box 287; blagajnik: Frank Vozel, b. 347. Vsi v Hermine, Pa. — Seja vsako 3. nedeljo v mes.

"Zvezda", šte. 100, Forest City, Pa.

Predsednik: Lorenc Kotar, box 246; tajnik Matija Kamin, box 491; blagajnik: Martin Muchitz, box 537. Vsi v Forest City, Pa. — Seja vsako prvo nedeljo v mesecu v mestni dvorani.

"Združeni Slovenci", šte. 101, Midway, Pa.

Predsednik: John Leskovec, box 78; tajnik: Martin Strupek, box 75; blagajnik: Jakob Rupnik, b. 462. Vsi v Midway, Pa. — Seja vsako prvo nedeljo v mesecu v dvorani SNPJ.

"Vodnik", šte. 102, Farrell, Pa.

Predsednik: Matevž Steblaj, b. 541; tajnik: Jernej Okorn, 1103 Beechwood Ave.; blagajnik: Jožef Germ, box 194. Vsi v Farrell, Pa. — Seja vsako 1. nedeljo v mesecu ob 2. uri popl. v S. D. Domu, 1112 Beechwood Ave.

"S. Ana", št. 103, East Helena, Mont.

Predsednica: Kata Stipčič; tajnica: Ivana Andolsek, box 152; blagajnica: Marija Rigler, box 118. Vse v East Helena, Mont. — Seja vsako prvo nedeljo v mesecu v cerkveni dvorani.

"Sv. Barbara", šte. 104, Luzerne, Pa.

Predsednik: Frank Podmenlik; tajnik: Ant. Osočnik, 868 Bennett Street; blagajnik: Joseph Šperlik, 864 Bennett Street. Vsi v Luzerne, Pa. — Seja vsako prvo nedeljo v mesecu v dvorani "Firemen's Bldg."

"Rdeči Orel", št. 105, White Valley, Pa.

Predsednik: Jurij Previč; tajnik: Anton Rozina, S. R. No. 1, box 142; blagajnik: Andrej Bogataj, box 458. — Vsi v Export, Pa. — Seja vsako prvo nedeljo v mesecu v Kr. Slov. Domu, White Valley.

"Livada", št. 106, Bear Creek, Mont.

Predsednik: M. Rihar, b. 57; tajnik: Frank Golob, box 226; blagajnik: Jožef Tomšič, box 68. Vsi v Bear Creek, Mont. Seja vsako prvo nedeljo v mesecu v Slov. Del. Domu.

"Slovenski Dom", št. 107, Homer City, Pa.

Predsednik: Filip Krašek, box 265; tajnik: Anton Glavan, box 275; blagajnik: Anton Kallister, b. 489. Vsi v Homer City, Pa. — Seja vsako prvo nedeljo v mesecu ob 2. popl. v Slov. N. D.

"Triglav", šte. 108, Chisholm, Minn.

Predsednik: Jos. Ostruh; tajnik: Anton Pustoslenšek, 218 W. Chestnut St.; blagajnik: Frank Vidmar, 323 W. Poplar St. Vsi v Chisholm, Minn. — Seja vsako prvo nedeljo v mesecu v dvorani Jan Grahek.

"Nova Domovina", šte. 109, Cherokee, Kans.

Predsednik: Leopold Preločnik, box 278; tajnik: Ivan Telban, b. 169; blagajnik: Frank Premk, box 21. Vsi v Cherokee, Kans. Seja vsako 2. ned. v mes. v Leo Preločnikovi dvorani.

"Slovenska Navada", šte. 110, Hartford, Ark.

Predsednik: Frank Dolinšek, box 39; tajnik: Ivan Zimmerman, RFD 1, b. 2, West; blagajnik: Jos. Hribar, box 1. Vsi v Hartford, Ark. Seja vsako 1. nedeljo v mesecu pri sobr. J. Hribar.

Štev. 111, Duryea, Pa.

Predsednik: Andrew Strucl, 276 Columbia St.; tajnik: Fr. Caheven, 410 Paster St.; blag. Jakob Brezelnik, 198 Cherry St. Vsi v Duryea, Pa. Seja vsako prvo soboto v mesecu v John Wasta Hall.

"Triglav", šte. 112, Detroit, Mich.

Predsednik: Anton Janežič, 519 Kegn Ave.; tajnik: Jos. Bežič, 161 Victor Ave. H. P.; blagajnik: Charles Perusiek, 161 Victor Ave. H. P. Vsi v Detroit, Mich. Seja vsako 1. nedeljo v mesecu v Victoria Hall, 424 Ferry ave. E.

"Sloga", šte. 114, Blockton, Ala.

Predsednik: Joseph Kren, P. O. B. 23 W; tajnik in blagajnik: J. Kulovitz, box 258, West. Vsi v Blockton, Ala. — Seja vsako prvo nedeljo v mesecu pri sobr. J. Kulovitz.

"Svoboda", št. 116, Willock, Pa.

Predsednik: Ivan Janc, box 85; tajnik: Anton Sotler, box 212; blagajnik: Anton Pirc, b. 115. Vsi v Willock, Pa. Seja vsako 1. nedeljo v mesecu v dvorani Willock Social Ass'n.

"Za združanje", šte. 117, Broughton, Pa.

Predsednik: Mihael Mali, box 155; tajnik: John Dolinar, b. 85; blagajnik: Ivan Glitnik, box 186. Vsi v Broughton, Pa. Seja vsako prvo nedeljo v mesecu v lastni dvorani.

"Sv. Barbara", št. 118, Fleming, Kans.

Predsednik: Joseph Gerant; tajnik: Anton Skubic, RR 2, box 64, Pittsburg, Kans.; blagajnik: Fr. Line, RR 2, Cherokee, Kans. — Seja vsako 1. nedeljo v mesecu v Fr. Špeharjevi dvorani.

"Svoboda", št. 119, Jack's Ville, Kans.

Predsednik: Jakob Baloh, RR 8, box 88; tajnik in blagajnik: Silvester Sraj, R. K. 2, b. 199, Mulberry, Kans.

"Slovenski Bratje", št. 120, Gilbert, Minn.

Predsednik: Frank Podraž, box 94, Gilbert, Minn.; tajnik: Frank Pres, box 627 Gilbert, Minn.; blagajnik: Jerney Mašek, box 133, McKinley, Minn. Seja vsako 1. nedeljo v mesecu.

"Združeni Slovenci", št. 121, Little Falls, N. Y.

Predsednik: Frank Borštnar; tajnik: Frank Malevasič, box 327; blagajnik: Anton Milnar, 3 Cord St. Vsi v Little Falls, N. Y. — Seja vsako prvo nedeljo v mesecu v društvenem domu 15 Selley Island.

"Jugoslavija", št. 122, Imperial, Pa.

Predsednik: Joseph Ule, box 91; tajnik John Mahšel, box 13; blagajnik: Jakob Dolinar, box 226. — Vsi v Imperial, Pa. — Seja vsako 2. ned. ob 10 uri dopl. v Slov. Domu.

"Lincoln", št. 123, Springfield, Ill.

Predsednik: John Goršek, 414 W. Hay St.; tajnik: Josef F. Kren, 1900 E. Stuart St.; blagajnik: Anton Kušnik, 1201 So. 19th St. Vsi v Springfield, Ill. Seja vsako prvo nedeljo v mesecu v Slov. Nar. Domu.

"Zlata Zarja", št. 124, Primero, Colo.

Predsednik: Ivan Tomšič, box 461; tajnik in blagajnik: Luka Rerant, box 411. Vsi v Primero, Colo. Seja vsako 2. ned. v mes.

"Rožna Dolina", šte. 125, Burdine, Pa.

Predsednik: John Markovita, b. 243, Burdine, Pa.; tajnik: Vincenc Vidmar, box 41-M, Presto, Pa.; blagajnik: Ignac Krek, box 67, Presto, Pa. — Seja vsako prvo nedeljo v mesecu v Slov. dvorani, v Presto, Pa.

"Sv. Barbara", št. 126, Cleveland, Ohio.

Predsednik: Anton Bokal, 727 E. 157 St.; tajnik: Vincent Blasko, 643 E. 150th St.; blagajnik: Frank Saso, 679 E. 159th St. Vsi v Cleveland, Ohio. Seja vsako 2. ned. v mes. v Slov. Domu, 16816 Holmes Ave.

"Slovenski Bratje", št. 127, Irwin, Pa.

Predsednik: Jos. Benigar; tajnik in blag.: Matevž Brennik, RFD. 2, b. 132. Vsi v Irwin, Pa. Seja vsako 3. nedeljo v mesecu.

"Slovenski Bratje", št. 128, Indianapolis, Ind.

Predsednik: Louis Banič; tajnik: Frank Luzar, 760 Haugh St.; blagajnik: Jacob Lekko, 929 Ketschan St. Vsi v Indianapolis, Ind. Seja vsako 3. nedeljo v mesecu v S. N. Domu.

"Sv. Barbara", št. 130, Eveleth, Minn.

Predsednik: Anton Rahne, b. 173; tajnik: Ant. Fritz, 110 Grand Ave.; blagajnik: John Rahne, 425 Fill ave. Vsi v Eveleth, Minn. Seja vsako 2. ned. v mes. v Moose dvorani.

"Sv. Barbara", št. 131, Calumet, Mich.

Predsednik: Jos. Dragman; tajnik: Joseph Weiss, 4054 Accora St. (Yellow Jacket); blagajnik: Joseph Srebrnjak, 611 5th St. Vsi v Calumet, Mich. — Seja vsako prvo ned. v mes.

"Zarja Svoboda", št. 133, Leadville, Colo.

Predsednik: Joe Klun; tajnik: Mark Popović; blagajnik: John Fajdiga. Vsi v Leadville, Colo., box 389. — Seja vsakega 12tega v mesecu.

"Slovenec", šte. 134, Vandling, Pa.

Predsednik: Jos. Cebular; tajnik: John Skrbec, box 217; blagajnik: Joseph Jerin, box 88. — Vsi v Vandling, Pa. — Seja vsake prve nedelje v mesecu.

"Slavček", št. 135, Oak View, Colo.

Predsednik: John Strumbel; tajnik in blagajnik: Alojzij Zupan, box 84 Vsi v Oak View, Colo. — Seja vsako prvo nedeljo v mesecu.

"Ojsterca", št. 136, Dietz, Wyo.

Predsednik: Tomaz Pire; tajnik: Ivan Pečovnik; blagajnik: Fr. Voler. Vsi box 52, Dietz, Wyo. — Seja vsako drugo ned. v mesecu. v Somerset dvorani.

"Sava", št. 138, Somerset, Colo.

Predsednik: Josip Kral, box 42; tajnik: Alojzij Zemek, box 157; blagajnik: Mihael Karmelj, box 134. Vsi v Somerset, Colo. — Seja vsako 1. ned. v mes. v Somerset Hall.

"Zdrufeni Sobratje", št. 139, Universal, Pa.

Predsednik: Ivan Demšar, box 204; tajnik: Pavel Kokal, box 172; blagajnik: Tom. Previč, b. 12. Vsi v Universal, Pa. — Seja vsako prvo nedeljo v mesecu v Slov. N. D.

"Slovenski Bratje", št. 140, Pineville, Minn.

Predsednik: August Filipič; tajnik: Frank Bezek, box 425, Bivabik, Minn.; blagajnik: Val Bezek, b. 231, Bivabik, Minn. — Seja vsako prvo nedeljo v mesecu pri Val. Bezek.

"Priatelj delavcev", šte. 141, Sublet, Wyo.

Predsednik: John Janšek, b. 126; tajnik: Jos. Rakun, box 85; blagajnik: Frank Kumpre, box 145. Vsi v Sublet, Wyo. — Seja vsako 3. nedeljo v mesecu ob 2. uri popol. v Fr. Cley dvorani.

"Zapadni Vrt", št. 142, Winter Quarters, Utah.

Predsednik: Vincenc Rauniker, box 191; tajnik in blagajnik: Leo Kosa, box 116. Vsi Winter Quarters, Utah. — Seja vsako prvo nedeljo v mesecu pri Anton Pistotniku.

"Zvon", št. 143, Dodson, Md.

Predsednik: John Milavec; tajnik: Max Selak, box 45; blagajnik: Jurij Rihtaršič, box 36. — Vsi v Dodson, Md. — Seja vsako prvo nedeljo v mesecu v hiši šte. 38.

"Slovensko-Hrvatski Bratje", št. 144, Graysland, Pa.

Preds.: Jos. Saroc; tajnik: Jacob Zupancič, b. 59, Masontown, Pa.; blagajnik: Martin Zigar, b. 552, Masontown, Pa. Seja vsako 1. nedeljo v mesecu v M. Zigar dvorani.

"Sv. Barbara", št. 145, Joliet, Ill.

Predsednik: Frank Hočvar, 1120 N. Broadway; tajnik: Alojzij Martinčič, 1410 Center St.; blagajnik: Ignac Kostele, 743 Sumeth Street. Vsi v Joliet, Ill. — Seja vsako prvo nedeljo v mesecu v stari šoli.

"Sobratje naprej", št. 146, Penna. Sta., Pa.

Predsednik: Simon Grošelj, box 123; tajnik: Tomaž Salamon, b. 123; blagajnik: Frank Pittner, box 104. Vsi v Penn Sta., Pa. — Seja vsako prvo nedeljo v mesecu.

"Slovenski bratje", št. 147, Frontenac, Kans.

Predsednik: Ivan Tratar, box 97; tajnik: Louis Slapšak, b. 87; blagajnik: Karol Slapšak, box 11. Vsi v Frontenac, Kans. — Seja vsako 3. nedeljo v mesecu v dvorani združne prodajalne.

"Narodna Zmaga", št. 148, Cuddy, Pa.

Predsednik: John Jenko; tajnik: Matija Galičič, box 207; blagajnik: Lovrenc Bašelj, box 131. Vsi v Cuddy, Pa. Seja vsako 2. nedeljo v mesecu ob 2. uri opold. pri sobratu L. Bašelj.

"Sloga", št. 149, East Palestine, Ohio.

Predsednik: Anton Jurjavčič; tajnik in blagajnik: John Božič, P. O. box 152. Vsi v East Palestine, Ohio. — Seja vsako prvo nedeljo v mesecu ob 9. uri dop. pri br. John Božič.

"Slovian", št. 150, Slovan, Pa.

Predsednik: Mih Klenovšek, box 169, Atlasburg, Pa.; tajnik in blagajnik: John Pirh, box 77, Slovan, Pa. — Seja vsako tretjo nedeljo v mesecu.

"Postojinska Jama", št. 151, Delagua, Colo.

Predsednik: Anton Udovič; tajnik: Andrej Milavec, box 68; blagajnik: Anton Berčič, b. 135. Vsi v Delagua, Colo. — Seja vsako prvo nedeljo v mesecu v Union Hall.

"Napredni Radniki", šte. 152, Johnstown, Pa.

Predsednik: Joseph Bačani; tajnik: Viktor Horvat, 726 Maple Ave.; blagajnik: Vincent Jagič, 122nd and Maple Ave. Vsi v Johnstown, Pa. Seja vsako drugo nedeljo v mesecu, 726 Maple Ave.

"Rudeči Praper", šte. 153, Southview, Pa.

Predsednik Anton Struna; tajnik in blag.: Ferd. Zelesnik, b. 8. Vsi v Southview, Pa. Seja vsako 3. nedeljo v mesecu ob 10. uri dop. v Slov. Nar. Domu.

"Jugoslavija", št. 154, Sugarite, N. Mex.

Preds.: Ivan Kash, b. 113; tajnik: Fr. Lukanič, b. 58; blagajnik: Anton Podboj, box 8. Vsi v Sugarite, N. Mex. Seja vsako 2. sredo v mes. ob 7. uri pop.

"Jugoslavija", šte. 155, Klein, Mont.

Predsednik: Max Polšak, L. b. 12; tajnik in blag.: Mike Krivo, box 135. Vsi v Klein, Mont. — Seja vsako drugo ned. v mes. ob 2. uri pop. v Republic Hall.

"Šopek Vijole", šte. 156, Cleveland, O.

Predsednik: Aug. Botko; tajnik: Andrej Likar, 3501 Independence road; blagajnik: Jos. Zorn, 3826 Bading Ave. Vsi v Cleveland, Ohio. Seja vsako 3. ned. v mes.

Opomba: Tajnike društev, ki najdejo kakšno pomoto, istotako tistih, katerih društveno poročilo je pomanjkljivo, prosim, da mi nemudoma sporoče, da se nedostaki v imeniku ki izide prihodnja, popravijo.

S sobratiskim pozdravom

Blaž. Novak, tajnik S. D. P. I.

Majska izdaja Proletarca

bo letos izšla, ako naši sodrugi in somišljeniki store svojo dolžnost, v najmanj 25,000 izvodih.

Na društva in klube smo poslali pisma, v katerih apeliramo, naj se naroče na primerno število iztisov prvomajske izdaje Proletarca, ki izide v slavnostni obliki.

Izšla bo pravočasno, tako da jo vsi naročniki dobe še pred prvim majem. Razdelite jo na zabavah, shodih, na društvenih sejah itd.

Delujte za širjenje socialističnega tiska! Proslavimo prvi maj s tem, da zaide prvomajska številka Proletarca v stanovanje vsakega delavca, ki govori slovenski ali kak drug jugoslovanski jezik.

Naročila pošljite pravočasno, vsaj do 20. aprila. Gene majske izdaji so sledeče:

Posamezen iztis	\$.15
10 iztisov	1.25
25 iztisov	3.30
50 iztisov	6.00
100 iztisov	11.00
250 iztisov	26.00
500 iztisov	45.00
1000 iztisov	80.00

Čim več bo naročil, večji bo obseg lista. Majska izdaja bo bogato ilustrirana.

Izrežite ta kupon, priložite potrebno svoto in nam pošljite naročilo.

Sodrugi: Pošiljam \$.....c..... za iztisov
MAJSKE IZDAJE PROLETARCA.

IME

NASLOV

MESTO IN DRŽAVA

DETROITSKIM SODRUGOM.

Prihodnja seja slov. socialističnega kluba št. 114, JSZ. se vrši dne 9. aprila (drugo soboto v mesecu) v klubskih prostorih na 1432 Ferry Ave. E. — Na dnevnem redu bo več važnih stvari, ki se morajo rešiti. Udeležite se seje polnoštevilno in pripeljite seboj svoje prijatelje. — Učvrščajmo našo postojanko s tem, da ji pridobivamo novih članov.

MILWAUKEE, WIS.

Seja slovenskega socialističnega kluba se vrše vsak drugi in četrti petek v mesecu v dvorani ILIRIA, 310 First Ave. — Ker se na klubskih sejah obravnavajo važne stvari, je dolžnost članstva, da se udeležuje sej. Pripeljite s seboj tovariše, ki se zanimajo za razredni boj in še niso v organizaciji. John Kresse, 396 4th Ave.

ZASTOPNIKI PROLETARCA

ARKANSAS.

Jenny Lind: Frank Grile, Box 106.

ILLINOIS.

Chicago: Frank Aleš, 2124 So. Crawford Ave., Frank Zajc, 3639 W. 26th St., Fr. Udovich, 1844 So. Racine Avenue.

Cicero: Anton Putz, 5028 W. 25th Place.

Lincoln: Joseph Tičer, 628 Wichita Ave.

Moline: Frank Smerdu, 2341 — 36th St.

Nokomis: Ernest Krusic.

Peoria: F. Franko, 206 Reynolds St.

Springfield: Fr. Besjak, 1974 So. 17th St.

Viriden: Frank Stempihar, R. F. D. 41, Box W.

Waukegan in No. Chicago: Frank Mivšek, 1108 Prescott St., N. Chicago.

INDIANA.

Clinton: J. Musar, Lock Box 441.

Indianapolis: John Vivoda, 756 Haugh St.; J. Repovš, 960 N. Holmes Ave.

KANSAS.

Gross: John Kunstelj, Box 32.

MICHIGAN.

Detroit: Louis Urbancich, 648 Frederick Ave.

Limestone: Jos. Knaus, Box 13.

MINNESOTA.

Biwabik: Alois Zakrajšek, Box 423.

Buhl: Max Martz.

Chisholm: Frank Klun, Box 399.

Ely: John Teran, Box 432.

Gilbert: Jos. Antoncich, Box 455.

OHIO.

Akron: Frank Košir, 1176 Marcy St.

Barberton: Martin Železnikar, box 276.

Blaine: Frank Germ, Box 31.

Cleveland: L. Gorjup, 1414 E. 53rd St., A. Komar, 6710

Bliss Ave., Louis Malich, 6408 St. Clair Ave., Jacob

Kocjan, 1273 E. 58th St.

Cellinwood: Jos. Durn, 727 E. 157th St., Mike Podboy, 1312 E. 167th St.

Girard: Frank Kramar, 1022 State St.

Glencoe: Nace Zlemberger, L. box 12, in Anton Grden.

Lisbon: Jacob Bergant, R. 2, Box 19.

Maynard: Andy Zlatoper, Box 22.

Niles—Girard: John Kokošin, 14 Baldwin ave., Niles, O.

Youngstown: John Petrič, 815 Bond St.

OKLAHOMA.

Hughes: Joe Kogoy, box 52.

PENNSYLVANIA.

Aliquippa: Jack Kotar, Box 289.

Avella: Frank Bregar, box 363.

Conemaugh: Louis Krašna, Box 218, Dr. Boritelj, št. 1, S. D. P. Z.

Dunlo: Frank Kaučič, Box 293.

Export: John Frank, S. R. Box 315.

Forest City: Frank Rataic, Box 685.

Hermistie: Anton Zornik.

Irwin: J. R. Shprohar, R. 2, Box 135. Mike Pavšek, R. F. D. 3, Box 74.

Johnstown: John Miklich, 404 Ohio St.

Lloydell: Anton Grbec, Box 35.

Luzerne: John Matičič, 13 Hughes St.

Martin: A. Zupančič, Box 11.

Morgan: J. Kvartič, Box 453.

Oakmont: John Ban, Box 355.

South Fork: August Orel, Box 363.

Vandling: Jos. Čebular, Box 156.

W. Newton: Jos. Zorko, R. F. D. 2, box 113.

W. VIRGINIA.

Pierce: Anton Vidmar, box 373.

Thomas: Frank Kocjan, Box 272. Louis Bartol, box 481.

WASHINGTON.

Black Diamond: Frank Steblay, Box 22.

WISCONSIN.

Kenosha: Frank Žeravec, Box 19, N. Newell St.

Milwaukee: Frank Maroh, 542 So. Pierce St.

West Allis: Jacob Black, 432 — 54th Ave. A. Illovšek, 420 — 52nd Ave.

Ako želi kdo prevzeti zastopstvo za nabiranje naročnikov Proletarca, prodajati Am. družinski koledar, brošure in knjige, naj piše upravništvu, ki bo poslalo potrebne listine in informacije. Na tu priobčene zastopnike apeliramo, naj skušajo ob vsaki ugodni priliki pridobivati naročnike temu listu. Pravzaprav je dolžnost vsakega slovenskega zavednega delavca agitirati za njegovo glasilo Proletarec.

Ako je ime kakega zastopnika izpuščano, naj se oglasi, pa bomo popravili imenik.

SODRUGOM V CLEVELANDU.

Seje socialističnega kluba št. 27, JSZ., se vrše vsako drugo nedeljo v mesecu ob 9:30 dopoldne in vsako četrto nedeljo v mesecu ob 2. popoldne v klubovih prostorih v Slov. nar. domu. Dolžnost vsakega sodruga je, da redno prihaja k sejam.—Tiste, ki simpatizirajo s socialističnim gibanjem, pa še niso pri soc. stranki, vabimo, naj pristopijo v naš klub in tako pomagajo pri delu za osvoboditev proletarijata. Prva naloga delavca je, da postane razredno zavezen. Pri tem pa vpoštevajmo geslo: "V organizaciji je moč." — Tajnik kluba št. 27, JSZ.

UTRDIITE SVOJ SISTEM!

Zdravstvene oblasti so baš izdale prvi svarilen klic. Morda se bo zopet kmalu pojavila zopetna ali nova "flu". Vi ne smete leno čakati toliko časa, da ne bo že prepozno. Vaša dolžnost je, da ukrepite moč in odporo svojega telesnega sistema, kar vas bo obvarovalo bolezni. Ako vsak dan izčistite svoje črevesje, Vam bo to ojačilo odporne sile v boju za odstranitev nezaželenega gosta. Trinerjevo grenko vino je najbolj zanesljivo zdravilo za tak slučaj. Že same snovi iz katerih je narejeno pričajo o izborni kakovosti: cascara sagrađa in druđa grenka zelišča, ki so v Trinerjevem grenkem vinu, da je to vino najboljši čistilec črevesja. In glavna stvar pri tem je, koje ne smete pozabiti, da Trinerjevo grenko vino pomaga, ne da bi pritem človeka kaj oslabele; baš nasprotno: to vino še utrjuje ves sistem. Vprašajte vašega lekarnarja ali prodajalca zdravil tudi za Trinerjev Antiputrin. Raztopljen v mlačni vodi (1 del Antiputrina in 4 dele vode) je to najboljšo sredstvo za grganje in za izpiranje ust ter nosa. Joseph Triner Company, 1333-45 So. Ashland Ave., Chicago, Ill. (Adv.)

FARME

V PINETOWN, NORTH CAROLINA

ZA POJASNILA PIŠITE:

A. H. SKUBIC & CO.,

PINETOWN,
N. Carolina.

STATEMENT OF THE OWNERSHIP, CIRCULATION, ETC., REQUIRED BY THE ACT OF CONGRESS OF AUGUST 24, 1912.

of Proletarec, published weekly at 3639 W. 26th Street, Chicago, Ill., April 1st, 1921.

State of Illinois, County of Cook, ss.

Before me, a notary public, in and for the state and county aforesaid, personally appeared Chas. Pogorelec, who, having been duly sworn according to law, depose and says that he is the business manager of the Proletarec and that the following is, to the best of his knowledge and belief, a true statement of the ownership, management, of the aforesaid publication for the date shown in the above caption, required by the Act of August 24, 1912, embodied in section 443, Postal Laws and Regulations, printed on the reverse of this form, to-wit:

1. That the names and addresses of the publisher, editor, managing editor and business managers are: Publisher, Jugo-Slav Workmen's Publishing Company, 3639 W. 26th St., Chicago, Ill.; editor, Frank Zaitz, 2124 So. Crawford Ave.; managing editor, Frank Zaitz, 2124 So. Crawford Ave.; business manager, Chas. Pogorelec, 3153 So. Harding Ave.

2. That the owners are: (give names and addresses of individual owners, or, if a corporation, give its name and the names and addresses of stockholders owning or holding 1 per cent or more of the total amount of stock.) Slovenian Section of the Yugoslav Socialist Federation.

Trustees: Frank Alesh, 2124 So. Crawford Ave.; Frank Udovich, 1844 So. Racine ave; Philip Godina, 3211 So. Crawford Ave.; F. S. Tauehar, 2827 So. Ridgeway Ave.; Frank Gottlicher, 2657 So. Lawndale Ave.; all in Chicago, Ill.

3. That the known bondholders, mortgagees, and other security holders owning or holding 1 per cent or more of total amount of bonds, mortgages, or other securities are: state.) None.

4. That the two paragraphs next above, giving the names of the owners, stockholders, and security holders, if any, contain not only the list of stockholders and security holders as they appear upon the books of the company but also, in cases where the stockholder or security holder appears upon the books of the company as trustee or in any other fiduciary relation, the name of the person or corporation for whom such trustee is acting, is given; also that the said two paragraphs contain statements embracing affiant's full knowledge and belief as to the circumstances and conditions under which stockholders and security holders who do not appear upon the books of the company as trustees, hold stock and securities in a capacity other than that of a bona fide owner; and this affiant has no reason to believe that any other person, association, or corporation has any interest, direct or indirect, in the said stock, bonds, or other securities than as so stated by him.

CHARLES POGORELEC, Business Manager.

Sworn to and subscribed before me this 30th day of March, 1921

ANTON O. LANDES, Notary Public.

(My commission expires April 26th, 1922.)

Jugoslovanski pogrebnik in balzamovač

Naša trdka je opremljena z vsemi potrebnimi, ki pridejo v poštev pri balzamiranju in ureditvi pogrebcev.

Za tiste, ki nimajo doma prostora za postavljanje mrtvaških odrov, imamo urejeno posebno kapelo.

Na razpolago kočije in avtomobili ob vsakem času.

JOSIP PAVLAK, lastnik,

1814 So. Throp St. Chicago, Ill.

Telefon Canal 5903.

SLOVENC

pristopajte k

SLOVENSKI NARODNI PODPORN JEDNOTI.

Naročite si dnevnik "Prosveta". List stane za celo leto \$5, pol leta pa \$2.50.

Vstanavljajte nova društva. Deset članov(ic) je treba za novo društvo. Naslov za list in za tajništvo je: 2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Kadar...

Kadar mislite na potovanje v stari kraj;

kadar želite poslati svojim stari krajskim sorodnikom, prijateljem ali znancem denar,

ali kadar imate kak drug posel s stari krajem,

obrnite se na trdko

ZAKRAJSEK & CESAREK

70-9th AVE.

NEW YORK, N. Y.

Slovincem priporočamo v posecanje

KAVARNO MERKUR

3551 W. — 26th St.

(v bližini urada SNPJ., S. R. Z. in Proletarca.)

Dobra kuhinja :: :: ::

:: :: :: Dobra postrežba.

KARL GLASER, imetelj.

Za delavca je tako potrebno, da čita delavski list, kakor da se umiva, kopa, da ima oprano perilo in osnaženo stanovanje.

Kupujte vaše potrebščine v **W. F. Wise General Store, Glencoe, Ohio.**

Prodajamo vsakojako blago.

Če se v kratkem nameravate povrniti v domovino, podaljšajte naročnino na "Proletarca" in premenite vaš naslov, kadar odpotujete. S tem, da se ločite od vaših tukajšnjih prijateljev, še ni rečeno, da se morate ločiti tudi od Proletarca. Celoletna naročnina za Jugoslavijo in druge inozemske kraje je \$3.50, za pol leta \$2.00.

Slovenski delavci, naročajte "Proletarca" svojem v starem kraju.

Naročite knjige "Za staro pravdo" in "Don Correa". Obe pošljemo za 90c.